Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 101 Kolmapäewal, 15. aprillil 1931. Tänast lehte 6 lehekülge 75. aastakäik.

Metsikud sündmused Ingeris.

Ajujaht inimeste peale, mille ohwritena saadeti 7000 ingerlast loomawagunites kundrutesse.

Wenelased rikuwad Tartu rahulepingut?

Helsingist, 14. aprillil. Ingeri toimkond teatab Ingeri wiimase aja sündmuste kohta järgmisi ükfikasju:

Lihawõtte pühade ajal, kella 2 paiku öösel üllatasid hulga ingeri perekondi sõjariistus salgad. Põhja-Ingeris, Rääpyla ja Kelto waldades, ajasid need salgad inimesed nende kodudest wälja, wiies neist osa Myllyoja jaama ja osa teistesse raudteejaamadesse. Neis raudteejaamades paigutati inimesed kaubawagunitesse. Armu ei antud kellelegi. Wägiwaldselt ära wiidute hulgas on rohkesti kuni 70-aastaseid rauke ja woodist wälja aetud haigeid, keda wiidi siis regedel jaama ja tõsteti wagunitesse. Samuti oli ärawiidawate hulgas üsna wäikseid lapsi.

Kulutulena lewisid sellest juhtumisest teated külast külasse ja tõid sündmuse kohale hulgana tuttawaid ja sugulasi. Sõjariistus wahid ei lasknud isegi jumalagajätmiseks kedagi lähedale. Häda, wiletsus ja lootusetus on kirjeldamatu. Kuiwõrd täielik seesugune ajujaht inimestele oli, näitawad tõsiasjad, et Kelto wallas Wirkküla külas, kus üldse on umbes 50 majapidamist, kihutati wälja üksi 17 perekonda. Samasugune ajujaht pandi toime Toksowos, Wuoles ja paljudes teistes kohtades, kus ühe öö jooksul on ära wiidud umbes 1000 inimest. Wäljakihutatawatel riisutakse kõik warandus. Ka kõigis Rasuli ja Ninowka teeharu jaamades ootawat tühjad kaubawagunid uusi koormaid.

Soome walitsus kaalub.

Nagu „Ajan Sana" wälisminister Yrjö Koskiselt kuuleb, on Ingeri sündmustele ka Soome walitsus oma tähelepanu pööranud. Küsimust on arutatud walitsuse koosolekutel laupäewal ja esmaspäewal. Walitsuse otsustest on wälisminister soowinud esialgu awalikult teateid mitte anda.

Aidake hukkujaid!

Ingeri Soome toimkond on otsustanud awaldamiseks wälja saata wälismaa ajakirjandusele järgmise teadaande:

Ingeri toimkond arutas 12. aprillil peetud koosolekul Nõukogude Wene walitsuse samme põllumajanduse kollektiwiseerimisel Leningradi tubermangu soomlaste (ingerlaste) keskel, ja konstateeris, et seda kollektiwiseerimist toimetatakse wastu rahwa tahtmist, kusjuures tarwitatakse kõige julmimat sundimist ja terrorit. Muuseas on wiimastel päewadel Leningradi ümbruskonnas ingerlasi hõõsteti ootamatult wangistatud üle 7000 isiku, nende hulgas mehi, naisi, lapsi, rauke ja isegi haigeid. Neid kodust wälja kihutades on neid asetatud külmadesse kaubawagunitesse ja saadetud Kola poolsaarele ja muudesse põhjapoolsetesse piirkondadesse. Neilt on wägiwaldselt ära wõetud nende kodud ja muu warandus. Seesugune südametu meie rahwast laastaw tegewus on seda hämmastawam, et need õnnetusse ja kirjeldamata wiletsusse tõugatud inimesed ei ole annud mingisugust põhjust endi tagakiusamiseks ja suma Nõukogude walitsus on 1920. aastal Tartu rahulepingut sõlmides annud Ingeri rahwale tõotuse rahwusliku omawalitsuse saamiseks.

Protesteerides Nõukogude Wene walitsuse surweabinõude wastu, pöördub Ingeri toimkond inimliku kaastunde ja abi poole. Aidake hukkujaid!

Kratt Tallinna Pühawaimu koguduses.

Neil päewil teatati ametiwõimudele, et Tallinna Pühawaimu koguduse kassapidaja Emilie Putilow on koguduse kassast kõrwaldanud raha üle 100.000 sendi. Selle awalduse põhjal areteeriti E. Putilow. Nagu juurdluses selgub, ähwardab kõrwaldatud rahasumma kaswada kuni poole miljonini. E. Putilow wiibib praegu wahi all. Nagu kuulda, olla ta waremgi koguduse kassast raha kõrwaldanud, kuid siis on asjaomased ringkonnad pundujäägid katnud ja asi ei pääsenud päewawalgele.

See on lühikese aja jooksul teine juhus Tallinnas, kus koguduse kassas kuritarwitus ette tuleb.

Kas on wõimalik anda wäikest kontsessiooni.

Teatawasti otsustas ministritewaheline komisjon hiljuti Narwa kõse kontsessiooni asjus esitada rahwuslikule jõukomiteele rea küsimusi. Jõukomitee pidas üleeile ja eile kaks koosolekut majandusministeeriumi ruumides, kus kaaluti wastuseid nendele küsimustele ja wõeti kindlad seisukohad. Koosolekutel waliti kaks komisjoni — tehniline ja juriidiline. Need komisjonid peawad omakorda wastuwõetud seisukohad kokkuwõtma redigeerima ja esitama juba täna hommikul wabariigi walitsusele.

Jõukomitee seisukohtade kohta on teada nii palju, et see peab wõimalikuks rahuldada wäikse kontsessiooni nõudmisi, ilma et selles oleks takistusi suure kontsessiooni andmisele. Jõu komitee koosseis töötas majandusministri abi Meeritsa juhatusel.

Wana näitleja juubel.

A. Trilljärwe 60 a. sünnipäew ja 40 a. teatritegewuse mälestuspäew.

Tulewal pühapäewal elab eesti teater üle näitleja Aleksander Trilljärwe juubeli, millist seni eesti näitlejate hulgas weel pole olnud. Nimelt saab näitleja Trilljärw sel päewal 60 a. wanaks, kuid ühtlasi pühitseb ta ka oma 40 a. teatritegewuse juubelit.

Trilljärw on praegu kõige wanem eesti näitleja ja ühtlasi ka kõige pikema lawategewusega. Tema on üks eesti teatrikunsti rajajaist. Peale selle tuntakse Trilljärwe ka kui kirjanikku, kes on kirjutanud mitmed näidendid. Ta on ka tõlkinud teistest keeltest suure hulga näidendeid ja operette meie teatrite jaoks.

Juubeli puhul kantakse ette A. Kitzbergi „Püwe talus", milles on Trilljärw Püwe peremehe osas.

Saksa-Austria küsimus Genfis.

Inglismaa täiendas rahwasteliidu nõukogu istungjärgu päewakorda.

Genfist, 14. aprillil. (Trj.) Rahwasteliidu sekretäriaadile sanbus Inglismaa ettepanek, et Saksa-Austria tolliliidu küsimus wõetaks arutusele rahwasteliidu nõukogu istungjärgul.

Inglise walitsuse kirjalik nõudmine on ainult pool lehekülge pikk, kus walitsus, tugedes 1922. aasta oktoobrikuu Genfi protokollile, palub rahwasteliidu peasekretäri Saksa-Austria tolliliidu küsimus wõtta rahwasteliidu nõukogu maikuu istangjärgu päewakorda, et rahwasteliidu nõukogu saaks küsimuse kohta oma seisukoha öelda.

Genfi rahwasteliidu ringkondades ärataw tähelepanu, et Inglise walitsus oma ettepanekul ei tugene mitte rahwasteliidu põhikirja artiklile, waid just protokollile, mis on sõlmitud ühelt poolt Inglismaa, Prantsusmaa, Itaalia, Tscheho-Slowakkia ja teiselt poolt Austria wahel ühenduses rahwasteliidu laenu andmisega Austriale. Protokollis antakse lepinguosalistele õigus lahkarwamisi tuua rahwasteliidu nõukogu ette, kusjuures Austria peab üheõiguslikult teistele nõukogust osa wõtma.

Saladuslikud Austria kodanikud Lätis.

Üks läis ringi kindralstaabi kaartidega, teine — warastas türklannalt 1½ milj. E. sendi wäärtuses briljante.

Riiast, 14. aprillil. Wangistatud Austria kodaniku Adolf Gründeli kohta, keda kahtlustatakse salakuulamises, teatatakse täiendawalt: Politseile teatati telefoni kaudu, et Wezahki ja Trihszeema metsas liigub kahtlane isik, kes möödakäijatest kõrwale hoiab. Kohalesaadetud politseinikkudel läks korda teda wangistada. Dokumente tema juurest ei leitud. Ta nimetas ennast 40-aastaseks Austria kodanikuks Adolf Gründeliks. Tema juurest leiti kõige täielikum kindralstaabi kaart. Samuti on kaardid Riia ja Riia lahe kohta. Sääraseid kaarte awalikul müügil ei ole, neid omawad ainult kõrgemad staabi ohwitserid. Milleks Gründelil säärane kaart kaasas oli, jäi tunnedaks, sest ta loobus seletuste andmisest. Kaarti lähemalt waadeldes leiti sellel märkusi. Kuid seisukord kujunes weel salapärasemaks just selle tõttu, et Gründel tabati kohtadel, kus warem on tabatud riigiwastaseid elemente. Wangistatu anti politilise politsei korraldusse, kus astutakse samme tema isiku ja ülesannete selgitamiseks.

Türklanna briljantide waras.

Jaanuari alul warastati Türgi kodanikul Melka Awramoglil, kes asus Riia „Metropoli" wõõrastemajas ja oli sõitnud tubakawabrikandi Maikwari tütre pulma, briljantide ja safiiridega kaunistatud ehteasjad, mille wäärtus tõuseb 1½ milj. E. sendile. Wargus oli toime pandud ajal, mil ema läks tütre tuppa. Waatamata energilistele abinõudele waraste tabamiseks, jäid wargad tabamatuks. Hiljem alles selgus, et samal ajal on Riias wiibinud ka Austria kodanik Georg Schelander, kes aga otsekohe pärast warguse paljastamist kadunuks jäi. Nüüd on selgunud, et Schelanderit tuleb otsida rahwuswaheliste kurjategijate nimekirjast. Riia politseile saadeti Austriast Schelanderi ülestõste ja andmeid tema tegewuse kohta, ühtlasi peetakse kindlaks, et Schelander wõis Awramogli briljante warastada, kuid selleks pidid tal Riias abilised olema, kes talle teatasid rikka türklanna wiibimisest Riias. Lätist olewat Schelander Eestisse sõitnud ja paar päewa ühes Tallinna uhkemas wõõrastemajas elanud, kust laewal Saksamaale sõitnud.

Läti politsei jatkab salapärase warguse selgitamist ja loodab wälisriikide wõimude abil türklanna briljantide warast tabada.

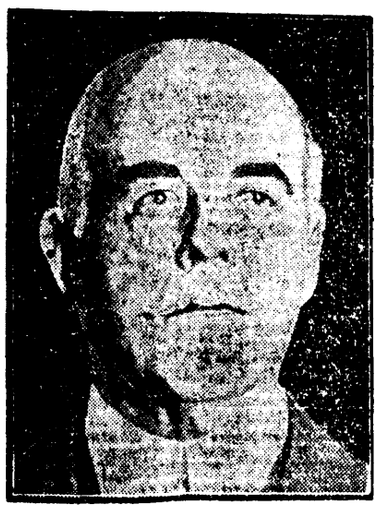

Kaotus Ühisriikide parlamendile.

Am. Ühisriikide saadikutekoja esimees Nicholas Longworth, surnud president Roosevelti kasupoeg, suri neil päewil kopsupõletikku. Kadunu oli aastate jooksul silmapaistwam kuju Ühisriikide politikategelaste keskel.

Ta oli abielus Roosevelti tütrega.

Düsseldorfi mõrtsuka pihtimus.

Wangla andis tõuke kuritegewusele?

Berliinist, 14. aprillil. Esmaspäewal algas Düsseldorfi politsei kasarmu suures wõimlemissaalis kurikuulsa „Düsseldorfi mõrtsuka" Peeter Kürteni protsess. Kürten seletas kohtu ees, et ta on omandanud kuritegelised kaldutused wangimajas, kuhu ta noorespõlwes sattus juhusliku süütu eest. Wanglas on temale külge hakanud kaldutus warguselle ja warguse ajal sattus ta esimesele mõrtsukatööle. Tungides ühel õhtul kuhugi maija, leidis eest magawa lapse ja temale enesele ootamata löid esile loomutwastased sadistlikud kaldutused, mille tagajärjel ta lapse tappis. Sensatsiooni sünnitas Kürteni seletus, et ta naine oli teadlik mehe roimades, jättes aga mõrtsuka üles andmata, kuna ta kartis asja awalikuks tulekut.

Kohus süüdistab Kürtenit 5 lapse, 3 naise ja ühe mehe tapmises. Kaebealune tahab aga omaks wõtta 40 mõrtsukatööd ja tapmisekatset, samuti 87 süütamiskatset.

Soome keeleteaduse isa Tartus.

Prof. E. N. Setälä jõuab täna Tartusse. Esineb neljapäewal ülikooli aulas loenguga.

Soome auwäärsemate teadusemeeste seast on eestlastel kahtlematult põhjust esijoones prof. E. N. Setälät meeles pidada. Tema keeleteaduslik tegewus on mitmet pidi puudutanud ka eesti keele uurimuseteid ja on olnud teenäitiajaks meie teadusemeestele soome-ugri keeleteaduse alal. On sellepärast eriline rõõm terwitada lugupeetud professorit akadeemilises Tartus, kuhu ta täna jõuab.

Emil Nestor Setälä teaduslik tegewus on alanud juba koolipingil. Kuriosumina wõiks märkida, et ta gümnaasiumi kuuendas klassis kirjutas esimese soomekeelse soome keele lauseõpetuse, mille järele ta ise kaheksandas klassis eksami andis (raamat wõeti koolides kohe tarwitusele). Peale ülikooli lõpetamist omandas ta juba 23-aastasena doktori aukraadi ja asus kuus aastat hiljem (1893. a.) soome keele ja kirjanduse professoriks.

Sellest peale on hargnenud lugupeetud uurija kõige intensiiwsem teaduslik tegewus, millest 1930. a. möödus juba terwelt wiiskümmend aastat. See haarab enesesse wäga mitmekülgseid alasid: keeleteadust, kultuurajalugu, rahwaluulet, kirjandusajalugu. Esijoones tuleb arwesse muidugi keeleteadus, kus prof. Setälä uurimused tähendawad uut ajajärku soome-ugri keeleteaduses. Kuid ka tema rahwaluulet j. m. alasid puudutawad töörd on hinnatud esmajärgulistena.

Olsekohese teadusliku töö kõrwal on prof. Setälä juuri teeneid ka Soome teaduslikkude seltside asendamises. Nii on ta elawalt tegewlnud Soome Kirjanduse Seltsis, Kodukeele Seltsis, Soome-Ugri Seltsis jne. Eriti tähtsat osa on ta etendanud Soome-Ugri Seltsis, kus ta esimehena juba 1909. a. peale. 1901. a. asutas ta (ühes K. Krohniga) ajakirja „Finnisch-Ugrische Forschungen", mis on tähtsamaks ajakirjaks meie keeleteaduse alal.

Selle juures on prof. Setälä täitnud ka mitmesuguseid riiklikke ülesandeid: olnud Soome wälisministriks, wabariigi saadikuks jne. Praegu on ta Turu ülikooli kantsleriks.

Prof. Setälä suuri teeneid on hinnatud ka wäljaspool kodumaa piire. Nii on ta Leipzigi, Oslo ja Tartu ülikoolide audoktor ja auliige wäga mitmeis wälismaistes organisatsioonides, m. s. ka Eesti Kirjanduse Seltsis.

•

Nagu teatatud, esineb prof. Setälä neljapäewa õhtul kell 6 ülikooli aulas loenguga aincle: „Sampo soome rahwaluules". Sel puhul olgu siinkohal mõned sissejuhatawad märkmed loengu paremaks mõistmiseks:

Kalewala tegewus keerleb õieti sammo ümber; kõik muud episoodid on sammotegelaste muude seikluste kirjeldused. Mis on aga sampo? Selle küsimuse kallal on aastakümneid pead murtud.

Seni arwati üldiselt, et Kalewala sammost Eestis jälgegi ei leidu. Palju muid Kalewala seikluji leiawad kaja eesti rahwalauludes, näiteks loomine, neiu uppumine, suur härg, haual käimine, Kullerwo jne., aga sampo'eikluied oletati eesti rahwale täiesti wõõrad olewat. Eesti rahwalaule, nimelt Eesti Kirjanduse Seltsi poolt wäljaantud eesti rahwalaule uurides on prof. Setälä otsusele jõudnud, et sampo aineid Eestiski tuntakse. Kuid eesti rahwalaulud ega müteloogia ei tea ju sampoit midagi? Tõsi, aga teise nime all leidub sampoit Eestis siiski andmeid. Sampo kõrwal tuntakse Soomes weel muid sama eseme nimetusi, näiteks sammi. Soomlased on neile praegu wõõraks jäänud nime mitmet moodi wäänanud. Soome uurijad on tulemusele jõudnud, et eestlased sampo nime weel enam ära wäänanud ja selle nime wäände põrast ei ole nimest ta algupärast ära tuntud. Eestlased on soome nõiaesemest lihtsalt „saani" teinud. Eesti rahwalaulud kõnelewad Taani saanitegemisest ehk lihtsalt seda saanitegemisest. Selleist saanitegemisest teeb nüüd kantsler Setälä sampowalmistamise. Saanitegemine seisab awalt poolt jälle Kuldneiuga lähedas ühenduses. Esimene mõõsja on kõõlase ära põlanud; tegija ei jää iäädwalt kurtma, waid pöörab nüüd pilgud Kuldneiu poole. Nagu Soomes kõsimisteks sampo külge seatud, nii Eestis wäänatud sampo-saani külge. Kuidas kantsler Setälä seda probleemi seletab, selle kohta tahab ta, kui ta ülikooli aulast neljap. kl. 6 sampoküsimust arutanud, kas reedel wõi laupäewa õhtul ülikoolis Rahwaluule seltsis pikemalt kõneleda.

Prof. E. N. Setälä.

Prof. E. N. Setälä Tallinnas.

Esines „Estonias" kõnega.

Prof. E. N. Setälä jõudis Ingerist teisipäewa hommikul Tallinna tagasi. Soome charge d'affaires hra Snellman korraldas lugupeetud teadusemehe Tallinnas wiibimise puhul oma juures tee kutsutud külalistele. Eile õhtul kell 8 esines E. N. Setälä „Estonia" kontsertsaalis kõnega „Soome tee iseseiswusele". Õhtu muusikalises osas esines ka Soome laulja hra Olawi Ryberg.

Asunikkude pere kuiwab kokku.

üle 20.000 uue peremehe.

Põllutööministeeriumi asundustalude omanduseks müümise 3 aasta kawa 1 aastaga lõppenud.

Kawa maksmapanemise ja wastawate eeltööde tõttu algas esimene tegewusaasta 3 kuu wõrra hiljem. Nagu tehtud kokkuwõtetest selgub, on 9 kuu jooksul 9000 talu asemel asundustalude pidajate nimele kinnistatud 13.153 talu. Seega on esimese aasta jooksul üksi 4153 üksuse wõrra enam täidetud, kui kawas ette oli nähtud. Erilist tõusu näitab wiimase 3 kuu jooksul kinnistamiste arw. Kuni käesolewa ajani on põllutööministeeriumi kinnistusjaoskondadele talude kinnistustoimetusi ära saadetud üle 14.000 üksuse, kuna tagasi saatmata on weel üle 3000 üksuse. Üldiselt on seega peremeeste arw asunikkude arwel kaswanud 20.000 wõrra.

Asundustalude omanikkude nimele kinnistamise ja pärisomanduseks andmise kiirendatud ja lihtsustatud korra maksmapanemisega seadis põllutööministeerium selle teostamiseks 3 aasta tegewuskawa kokku. Wastawalt sellele pidi põllutööministeerium suutma esimesel aastal omanduseks müüa wähemalt 12.000 asundustalu, s. o. iga kuu 1000 talu.

Arwesse wõttes wõrdlemisi hoogsat tegewust esimesel aastal, on põllutööministeerium arwamisel, et ta ülesseatud 3 aasta kawa suudab läbi wiia 2 aasta jooksul.

Kooliõpilased!!

Kõige kasulikum on teil omi **jalanõusid lasta parandada kiirtööstus „Jalatsis":** kiirelt valmis, odavad hinnad ja vastupidav töö. — Pooltallad ja kannad tehakse 50-ne minutiga. Rikkalik lugemislaud ootajail!

Odavam ostukoht

jalgrattad, õmblusmasinad, laskeriistad, kellad, kuldasjad, grammofonid jne. on kahtlemata **K. G. Reinholdi** kaubamajas Tartus, Suurturg 5.

INGLIS kaeratangud ülisuures headuses

Lennuühendus Tallinna—Riia ja Tallinna—Leningradi wahel

Teedeministeeriumi poolt esitati wabariigi walitsusele ettepanek, lubada 5 aasta jooksul arwates 15. aprillist saksa- wene õhusõidu seltsile „Deroluftile" õhuühendust pidada Tallinna-Riia ja Tallinna-Leningradi wahel. Lepingut sõlmima wolitatakse teedeministrit. Lepingu kawa on kokku seatud samadel alustel kui Soome ühingu „Aeroga", kus lepingus on ette nähtud Eesti eralennuasjanduse arenemise wõimalus.

Poljänski 10 a. sunnitööle.

Warssawist, 14. aprillil. Warssawi ringkonnakohus kuulutas otsuse Nõukogude Wene Warssawi saatkonnas kawatsetud atentaadi asjus. Süüalune Poljanski mõisteti 10 aastaks sunnitööle.

Südamlik lahkumine Helsingist.

Eesti päewa külalised koduteel.

Helsingist, 14. aprillil. Eesti külalised, kes wiibisid Eesti päewal, lahkusid teisipäewa hommikul aurik „Poseidonil" Helsingist. Külalisi olid saatmas Soome kindralstaabi ülem kindral Oesch, kol. Relander, lotade juhid, Iseseiswuslaste Liidu juhatuse liikmed, Eesti saatkonna sekretär Pallo ja teised. Lahkujatele anti lilli. Wastastikuste elagu-hüüetega Soomele ja Eestile lahkus laew sadamast.

Läti-Eesti „autoliit".

Riast, 14. aprillil. Läti walitsus otsustas oma koosolekul kõik Eesti riigile kuulunwad autod ja mootorrattad Lätis maksudest wabastada, kui Eesti poolt antakse Lätile sama soodustus.

Hispaania ümbersünd.

Raske tagasitulek diktatuurist ja tee wabariiki.

Ibeeria poolsaar on ammu tuntud rewolutsionääride kodumaana: Igasugused mässud ja mässukatsed on Hispaanias ja Portugaalias, samuti nagu sugulwendade juures Ladina-Ameerikas, sedawörd igapäewased, et Euroopas neid jälgitakse nagu huwitawat etendust. Seda enam, et need sündmused tawaliselt palju werd ei nõua ja et osalised ise neist nähtawasti suurel määral osa wõtawad hasartsest poolehoiust tugewate elamuste wastu — nii umbes nagu härjawõitlustegi juures.

Pühapäeval on Hispaanias siiski sündinud midagi, millel wähem teatraalsust ja hoopis rohkem sisulist tähtsust. Kogukondlistel walimistel Hispaanias on wabariiklased tõusnud wõitjaks. Seda isegi hoolimata kuningriigi pooldajate walimiseelsetest jõupingutustest kaotatud pinda tagasi wõita, mida toetasid innukalt katoliku kiriku ringkonnad — sedawörd usklikku rahwa juures küllalt tähtis asjaolu. Hoolimata sellest, et Hispaania kirikud on awatud nädal läbi ja et neis palwekodades manifeste usklikke kuningatruudusele, on kõigis suurlinnades, wast mõne erandiga, omawalitsustes ülewõim pühapäeval läinud wabariiklaste kätte. Kuigi wast hääletuse tagajärgede lõplikuõtted elukeerust kõrwalseiswatest paikadest wõiwad üldpilti weel weidi muuta kuningriiklaste kasuks, on kogukonnawalimistel juur tähtsas: kahekja aasta pärast on esmakordselt walijatel antud wõimalus näidata oma meelsust. Walijate enamus, wähemalt pool, kui pilt peaks nõnutuma, on öelnud, et nad ei taha enam näha kuningat riigiwõimu kõrgema kehastaja kohal.

Seda sündmust wõib ära märkida demokraatia uue wõiduna. Sealjuures tuleb aga selget wahet teha kuningriikluse mitmesuguste awalduswormide wahel. Ei saa ju näiteks kõrwu seada praegust Inglismaad Hispaaniaga. Ei tohi samuti unustada, et ka hispaanlased põrmugi ei wihka oma kuningat Alfonsot kui isikut, waid näewad temas üpris kohast kuju pidulikkudel tseremoniaalidel ja isegi austawad tema isiklikku mehisust. Hispaania ei suuda aga kuningale andeks anda tema politikat wiimase aastakümne kestel. Kuigi Alfonso on nüüd ärewatel aegadel näidanud riigimehelikku osawust, on maad wõtnud kartus, et kuningriiklik kord ei paku tagatist, et kurwad sündmused kunagi jälle ei kordu. Sellepärast tahab hispaanlane omale tulewikus ise riigijuhte walida.

Mälles seisab Hispaania kuninga süü?

Walime peaasja ja ütleme: esijoones selles, et ta lubas jalge alla tallata rahwa põhiseadusliku õigusi osawõtuks riigi saatuse juhtimisest. Wast pimestatud Kaalia eksperimendist, jäi Alfonso heatahtlikuks pealtvaatajaks, kui Primo de Rivera end kuulutas Hispaania diktaatoriks. Katse sel teel riigielu kerwendada, äpardus täitsa. 1923. a. kuni läinud aasta läweni püüdis diktaator rahwa meeli rahustada suurte lubadustega, mille täitmine lükati edasi kuust kuusse ja aastast aastasse. Primo de Rivera suri maapagulasena Pariisis, tema eksisammu tagajaj. põeb aga Hispaania praegu.

Sest tagasitulek diktatuuri juurest loomuliku olukorra juure on sama raske kui tagasitulek sõjast rahusse. Sellepärast toob diktatuur, mis kriitilistel aegadel wõib silmapilkselt anda kergendust, peaaegu eranditult riigielus raskeid wapustusi. Primo de Rivera wõimu alul oleks wast Hispaania leppinud isegi sellega, kui talle oleks antud tagasi see wananenud põhiseadus, mis maksis 1876. a. kuni diktatuurini. Ajajooksul kaswas aga waen omawolilise walitsuse wastu, tõusis ärewus, wõitsid kaswatwat poolehoidu, isegi kõige käremeelsemad woolud. Primo de Rivera järeltulija Berenguer pidi ohjad käest andma, tunnustades, et ta ei oska leida tagasiteed. Praegune walitsuski pidi töötatud rahwaesituse walimisi üldise ärewuse tõttu korduwalt edasi lükkama. Nüüd on need walimised näidanud, et kuningriigi wastastel on õigus wäita: kui nad ainult tahaks, oleks wõim üle öö nende kätes.

Kas julgeb kuningriiklik walitsus ses olukorras astuda järgmise sammu ja pidada rahwuskogu walimisi? On ju käegakatsutaw hädaoht, et rahwuskogu kuulutab Hispaania wabariigiks. Teisest küljest, kas julgewad wabariiklased teha otsustawat järeldust oma jõudude selgumisest? Diktatuuri pärandusena on ka teisel tiiwal kaswanud demokraatiale waenlasi ja rewolutsiooni ohjad wõiwad ka tema algatajate kätest ära libiseda, mis tõukaks maa werisesse uttu.

See on huwitawam osa Hispaania sündmustikust, et ta annab walusa wastuwäite politiliseks mõehaigusels saanud diktatuuri-igatsustele, mida näeme maad wõtwat mitmes raskustega wõitlewas riigis. Selles mõttes wõib Hispaaniat kõrwutada paljude diktatuurimaadega Lõuna-Ameerikas, Kemal pascha Türgimaaga, mille andekas juht otsib asjata teed demokraatia juure, ja lõpuks Hispaania naabriga Ibeeria poolsaarel — Portugaaliaga.

Portugaalia on wiimasel aastakümnel üle elanud rida riigipöördeid. Diktaator on järgnenud diktaatorile. Riigipöördega wõimalle saamud, on igaüks neist töötanud ja wast tahtnudki jalule seada põhiseadusliku korda. Praegugi näeme samasuguste püüete esilepuhkemist. Kuid lootused eelkäijate wigu parandada on seni äpardunud. Ei leita tagasiteed.

Wälismaal rutatakse Hispaania sündmustest järeldusi tegema Euroopa üldpildi suhtes. Wäidetakse, et Hispaania muutumine wabariigiks tooks kaasa selle Wahemere suus seiswa riigi lähenemist Prantsusmaale. Nende küsimuste waatlemiseks jatkub aga weel aega, sest esialgu ei ole sisemine wõitlus Hispaanias weel kaugeltki lõpul.

Nikaraguas uus kodusõda.

Balbaost, 14. apr. (Trj.) Nikaraguas puhkes uusi tõsiseid rahutusi. Põhjuseks on nähtawasti asjaolu, et Ameerika Ühisriikide okupatsiooniwäed, kes Nikaraguas kodusõja hiljuti lõpetasid, on nüüd kogu maal käputäie peale kokku sulanud. Seekordne algatus on ilmselt sihitud Ühisriikide mõju wastu.

Rahutused puhkesid idarannas, kuhu koondatud on okupatsiooniwägede riismed, et neid ewakueerida kodumaale. Rewolutsionärid tapsid okupatsiooniwägede ohwitseri Harlen Pefley, mis peale puhkes werine wõitlus üheltpoolt Ühisriikide sõjawäe ja Nikaragua walitsuse wäeosade ja teiselt poolt rewolutsionäride wahel. Ühisriikide wäeosad saatsid silmapilk laiali raadiotelegrammid, milles kiiresti paluti abiwägede saatmist. Esimesena ruttas ameeriklastele appi walwepaat „Asheville" 75 sõduriga pardal. Wahilaew kuulis appikutseid Cristohalist. Guantanamoit sõitis 250 sõduriga wälja kergeristleja „Memphis", rutates Puerto Cabezasse, kus kuuldawasti on tapetud suurel arwul ühisriikide kodanikke ja sõdureid. Rewolutsionärid olewat wallutanud ühe raudteerongi ja käimas olewat werine lahing ameerika sõdurite ja rewolutsionäride wahel.

Petserimaa looduswarad lasutamisele.

Meremäe wallas leidub kõrgewäärtusega sawi.

Tallinnas ja Tartus tuntud asfalteerimise töode ettewõtja daani insener Claussen sõlmis neil päewil Meremäe walla, Küllatowa küla maapidaja Koemetsaga lepingu, millega Koemets oma maa-alast annab sawi, sõmamott ehk tulekindlate kiwide walmistamiseks. Sawi nimetatud kohas olewat Clausseni ütelutse järele palju parem kui Põlwas. Katsewabriku ehitamiseks materjaliwedu on täies hoos ja tööga — kiwide põletamisega — loodetakse juba suwel algust teha. Nagu Claussen seletas, ei olewat niisugust sawi Soomes ega Lätis leida, ja loota wõib, et kiwide eksport neisse maadesse wõimalik on. Sawilade asub koguni maapinnal ja puurimistega kuni kolm sülda ei ole põhja leitud. Wäga soodus töostusele on ka wäike jõgi, mis lademest läbi jookseb ja weekõisimuse lähendab. Raudtee — Piusa jaam — on kõigest 4—5 km kaugel. Sawi hinnaks on lepingus ette nähtud pool senti puudast. Umbkaudu arwates, kui wõtta 600 puuda kuubikjõlla kaaluks, teeks 300 senti kuubikjõld, ehk üks wakamaa kolme sülla jõgawuselt teeks 2400 kuubikjõlda ja rahas 720.000 senti. Ümbruskonna maapidajad on ärewuses ja ootawad kewadet, et ka oma maa-alasid uurimisele wõtta. Et sawilademed suured ja oletuse järele kolme küla piiridesse ulatuwad, siis wõib Küllatowa ümbrus ajajooksul teiseks Kohtlaks saada.

W. Ernits Warssawi ülikooli eesti keele lektoriks.

Juba minewast sügisest peale wiibib drnd. W. Ernits Warssawis, kus ta ennast slaawi keeltes, eriti aga poola keeles täiendab. Minewal nädalal jõudis ta sealt Tartu, kuid sõidab paari päewa pärast jälle Warssawi. Warssawi ülikool on W. Ernitsa eesti keele lektoriks walinud. Warssawi tagasi jõudes hakkab W. Ernits ülikoolis kohe eesti keele üle ettelugemisi pidama.

Läti sotsiaaldemokraadid nõuawad 5 tööpäewa nädalas.

Palk jäägu aga endiseks.

Riiast, 14. aprillil. Sotsiaaldemokraatide kongressil peatati pikemalt ka majanduskriisi ja tööpuuduse wastu wõitlemise küsimuste juures. Wiimase küsimuse arutamisel wõeti wastu otsus, et tööpuuduse kõrwaldamiseks tuleb maksma panna 5-päewaline töönädal, kuid palk peab endiseks jääma.

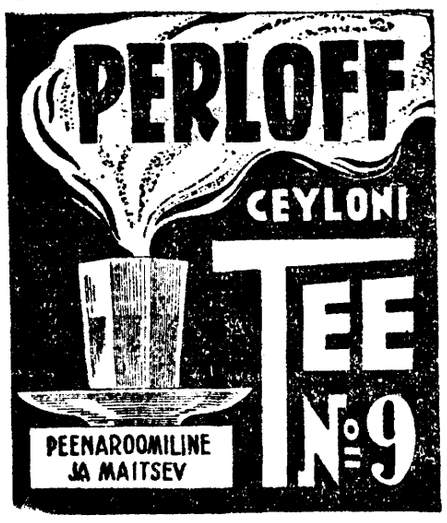

Kümme aastat Ungari riigitüüril.

Krahw Bethlen kümme aastat Ungari peaminister.

15. aprillil 1921 nimetas riigihoidja Nikolaus v. Horthy krahw Stefan Bethlen'i Ungari peaministriks. Sest ajast ta seisab wahetpidamatult Ungari riigiwalitsuse eesotsas. Selle aja kestel on Eestis kaksteistkümmend korda walitsuse wahetus toimunud, ja pole ainustki riigimeest kogu maailmas, kes wiimasel ajal oleks nii kaua suutnud seista parlamentaarse riigiwalitsuse eesotsas. Ungaristi on olnud ainult üks juht, kus see walitsusaeg on ületatud. Koloman Tisza, rewolutsionääride poolt 1918 surmatud krahw Stefan Tisza isa, oli peaaegu wiisteist aastat (20. oktoobrist 1875 kuni 13. märtsini 1890) Ungari peaminister. See oli aga Franz Josefi walitsusaja rahuaastail, kui Ungarile sai osaks enneaimamatu arenemine wabameelse ajajärgu eduaastail pärast 1867. a. lepitust Austriaga. Sellewastu on aga päris ime, et keegi wõib omada kõrget riigikunsti enam kui aastakümme praegusel kriisiriikal ajal.

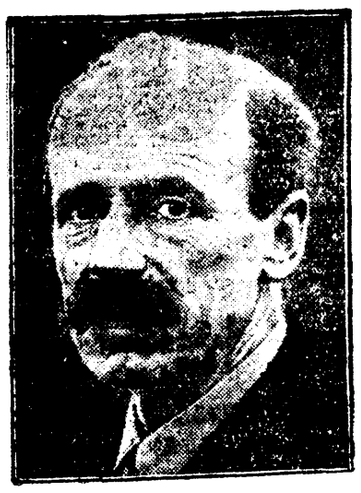

Ungari peaminister krahw Bethlen.

Ungari praegune kord wõlgneb oma olemasolu kõikide lugematute saatuselöökide kuste oma tetwele maarahwale ja kahele suurejooneliselle mehele, riigihoidjale admiral Nikolaus v. Horthy'le ja tema peaministrile krahw Stefan Bethlen'ile. Need mõlemad silmapaistwad tujud, kes on juba ületanud oma sisemaa-ajaloo, näitawad küllalt selgesti, et riigiwalitsemise kõrge kunst wõib teostuda ainult kõige paremate juhtide tõttu.

Krahw Bethlen on praegu 56-aastane. Aastast 1901 on ta saadikuteloja liige. Rewolutsiooni ajal esindas ta Szegedi wasturewolutsiooniline walitsust Wiinis. Kümme aastat on ta suure osawusega juhtinud riigitüüri, nii et Ungari on saawutanud selle aja jooksul tähelepanuwäärtwa wälis- ning sisepolitilise seisukoha. Kui kuningas Karl 4. oktoobris 1920 teist korda püüdis Ungarisse tagasi pöörduda, pidi Bethlen tema wälja andma. Pärast seda ta wiis läbi seaduse Habsburgide troonist lahtiütlemise kohta. 1922 ühendas ta kristlikrahwuslikud parteid üheks ühtlaseks walitsusparteiks, kes 1926. a. walimistel sai suure enamuse. Selle aja jooksul ta on täitnud Ungaris Trianoni rahudiktaadi kurwad nõuded, läbi wiinud wälislaenu, teostanud rahareformi, maa majanduslikku ülesehitamise ja maareformi. Politilisel ning riigiõiguslikul alal on 1920. a. kokkuastunud rahwuskogu asemel uuesti ellu kutsutud endine kahekojaline riigipäew. Walijate arw on tõstetud neljakordseks. Magnaatide koja asemele astus demokraatlikkude põhimõtete järele moodustatud ülemkoda. 1929. a. teostati omawalitsusreform. On asutatud kaks uut ülikooli (Szegedis ja Pécsis) ning rahwamajandusteaduskond Budapesti ülikooli juures, edasi põllumajanduse ja metsaasjanduse kõrgem kool Sopronis. Berliinis, Wiinis, Roomas ja Pariisis on awatud „Collegium Hungaricum" jne. Bethlenil õnnestus kõrwaldada Ungari eraldatud olek wäikeliidu keskel 1927, kokku, leppides Itaaliaga, millele järgnesid sõpruslepingud Saksamaa, Austria, Poola, Bulgaaria ning Türgiga.

Juubilar, kes on loobunud kõigist pidustusist, on inimesena huwitaw iseloom. Ta on oma igiwana tõu kehastus. Ta wõib oodata ning waikida, julgeb aga ka rääkida ning teguteda, kui see on wajalik. Ta on külm ja ettewaatlik, ta kaalub selge mõistusega järele, kui asi puutub terwikusse. Sealjuures ta on täis arusaamist wäikeste, indiwiduaalsete saatuste wastu. Ta on moodsaks riigimeheks peenenenud Transshlwaania aristokraat, kellest tema päritud diplomaatiline andekus on teinud oma rahwuse kõige sobiwama juhi saatusraskel ajal.

Prof. dr. Stefan v. Csekey.

Maailma seemnewiljanäitus.

peetakse 25. juulist kuni 6. augustini 1932. a. Kanadas.

Näitusel wõiwad esineda wäljapanekutega kõik maailma seemnekaswatajad. Senini on näitusest lubanud 60 riiki osa wõtta. Nende hulgas ka Eesti. Ühel ajal näitusega peetakse seal ära ka wilja ja seemne konwerents. Iga riigile antakse tutwustamise osakonnas hinnata kasutada 300 ruutjala suurune pindala rahwuslise näituse korraldamiseks. Seemnewõistluse osakonnas esinewad seemnekaswatajad oma wäljapanekutega. Selles osakonnas on 56 klassi.

Auhindu on 1600 — 200.000 dollari ehk 75 miljoni sendi wäärtuses. Esimeseks auhinnaks on mõnes klassis 2500 dollarit ehk ligi 1 miljon meie senti. Wähem auhind on 10 dollarit, 8750 senti. Et wäljapanekud terwest maailmast kogunewad, siis on wõistlus suur.

Selle näituse auhindamise komitee esimees on Kanada põllumeestele hiljuti kõnet pidades muuseas tähendanud, et kui teie tahate saada kõrgemaid auhindu, siis peate külwama saada olewa puhtama seemne selleks eriti ettewalmistatud maatükile. Seeme tuleb lasta täiesti küpseda, alles siis lõigata ja panna hakki, mis pealt kaetud ja paremad ning küpsemad terad wihkudest pekста ning need näituse jaoks hoida. „Sõelu hoolega", ütleb ta edasi, „et saada parema ühtlusega seemet ja lõpuks korja käsitsi seesuguse näituse jaoks, kus wõistlus kõiwa ja auhinnad nii kõrged."

Wäljapandud seeme peab olema wäljapanija poolt kaswatatud, üksikõik mis aastal. Põllutöödministeeriumi poolt on meil selle näituse korraldustöö kolmeliikmelise komisjoni hoolels antud. Sinna kuuluwad katseasjanduse peainspektor J. Ümarik, Riigi Seemnekontrollijaama juhataja J. Juhans ja Jõgewa Sordikaswanduse juhataja M. Pill, tegelik asjaajamine on wiimase hoolde antud ja kõigi selle näitusesse puutuwate küsimustega tuleb pöörata M. Pilli poole (Jõgewa Sordikaswandus, Jõgeiwa kaudu).

Platsiraha on klasside järele iga proowi pealt 2—5 dollarit. Seemneproowid tulewad kõige hiljem 1. jaanuariks 1932. a. Jõgewale ära saata.

Weoauto jäi kaubaga lumme.

13. skp. tegi katset üks Pärnu weoauto pääseda kaubaga Jakobisse, kuid jäi mõni kilomeeter enne Jakobit lumme kinni. Neli waatj petrooleumi laeti küll maha ja katsuti tühjalt edasi liikuda, kuid ka see jäi tagajärjeta. Auto pidi kauemat aega ootama jääma.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adeloni romaan.

Tõlkinud M. P. 4

Esimesed sõnad, mis koju jõudes ütlesin oma naisele, olid: Wera, meie sõdame!"

Mõni teine, wõõras inimene wahest oleks imestanud minu naise wastuse üle. Ta ütles nimelt — talle äärmiselt iseloomulikult ja rahulikult:

„Seda ma mõtlesin, waimud ennustasid mulle suurt muutust."

Nagu alati, Wera oli minu eemal wiibides tegelnud spiritistlikkude istungitega.

Teemandid ahjus.

Minu naine oli ühe mõisaomaniku tütar Kiietwi kubermangust. Ta isa oli minu isa sõber. Õppisin Werat tundma ühel külastusel suwepuhkuse ajal. Tookord ta oli kuueteistkümne- ja mina kahekümne-aastane. Wenemaal abiellutakse wara. Kui olid käimas sündmused, millistest nüüd jutustan, oli Wera kahekümneneljane ja mina kahekümnekaheksane. Rewolutsiooni puhkemisel me olime abielus juba kuus aastat. Lapsi meil ei olnud.

Wera oli weel üsna wäike, kui ta kaotas ema. Ta isa suri aasta pärast meie pulma. Ode-wendi tal polnud samuti. Peale minu tal ei olnud enam ühtki maailmas. Olime õnnelikud.

Et juba esimesest silmapilgust tundsin end nii tugewasti seotud Weraga, selle põhjus oli, usun, et meie iseloomud erinesid üliwäga. Ma ei ole mees nii öelda kõrgemate huwidega, selle-eest ent warustatud põhjaliku meelega meie elu tõsiasjuks. Wera sellewastu näis hõljuwat alatasa oma unelmate ilmas. Sellepärast puutus teda ka waid wähe see muutus, mille riigipöörе oli esile kutsunud meie oludes. Nagu warem, elas ta praegugi waid oma erilistele waimsetele püüdudele.

Nagu niipaljud tolleaja wene daamid, tundis ta suurt huwi okultistlikkude küsimuste, somnambulismi, hüpnotismi ja spiritistlikkude istungite wastu. Wiimaksmainituga ta tegeles kõige innukamalt. Ta oli kõige spiritistlikus ühingus „Ellis", mille nimi on pärit Turgenjewi samanimelisest jutustisest. Samuti ta lasi end wastu minu tahtmist kasutada meedumina.

Nüüd ei tohi aga seda käsitada nii, nagu Wera oleks olnud sünk ja eluwaenuline; wastupidi, ta oli elaw, eluröömus ja ta esinemine nii wilunud, nagu seda wõib olla waid inimesel, kes on terwe logelejatepõlwe laps. Neil muretuil ja wastutusetuil wene daamidel elu oli mäng, mille kõrwal usund ja spiritism paraku wõisid moodustada üsna huwitawa ajawiite. No ja, ma ei ole iialgi püüdnud äratada muljet, et olen hea inimesetundja. Wõibolla teen Werale ülekohut. Igatahes ma ei soowinud teda teistsugusena kui ta oli, kuigi mõnikord pidin teatawa kibedusega panema tähele, et ta rohkem mõtles sääraseist asjust kui meie endi raskest seisundist ja reisikawatsusist. Ettewalmistusi selleks reisiks tegingi ainult mina.

Nagu juba mainitud, oli niisugune reis tookord Wenemaal palju tõsisem ettewõte kui wabal, kodanlisel maal, kus pass saadakse suuremate raskusteta, tuuakse pangast oma raha ja ollakse nii warustatud kõigega, mis reisil wajatakse. Wenemaa on nüüd oma pangaasjandust teatawal määral korraldanud uuesti, ja olud minu isamaal peawad olema muutunud mitmetigi. Kuid kui tookord oleksin läinud riigipanka, — ainus, mis püsis, — et osta wõlakirja, siis mu raha oleks lihtsalt wõõrandatud Nõukogude kasuks.

Kui ma oma rikaste ärisõprade juure wälismaal ei tahtnud saabuda kerjusena, siis pidin otsima teist wäljapääsuteed. Nagu öeldud, olin wõtnud oma rahad pangast aegsasti wälja ja samuti kindlustanud kõik oma wäärtpaberid. Paberid müüsin ära altkäe ja omandasin wälismaa pangatähti ja kalliskiwe — nii palju kui sain. Eriti ma oksisin teemante, suuri kiwe õige, sinise säraga. Mõtlesin, et raha wõib kaotada wäärtuse, et aga teemantide omanikuna kusagil maailmas ei tarwitse kannatada puudust. — Need sissеostud tegi minu sõber Joseph Silberschwang, kõige edukama juweelikaupluse omanik Kusnetski sillal. Pärast riigipööret ta hoidis küll äri suletuna, tasahiljuaga Silberschwang teotses ikka weel wäärtesemete müümise ja ostmisega. Tema asjatundliku abiga olid teemandiostud kergesti teostatawad. Tol ajal pakuti Moskwas rikkalikus walikus wäga haruldasi esemeid, mis nende omanikud ära müüsid waid selleks, et hoida endid elus. Juba pärast mõningate nädalate mõõdumist mul oli seepärast koos üsna kaunis kogu. Seda hinnalist juweelikogu — wähemalt miljon dollari wäärtuses — ma hoidsin alal teraskastikeses, mille olime peitnud endisesse teenijatekööki ühte ahju. Oli see säärane tõeline wene pliit, — umbes sarnane kesseuroopa leiwaahjudega.

Ühel ööl ma ise olin kastikese müürinud pliidi põhja. Wera aitas mind. Pärast õnnestunud tööd me jõime pudeli wahuwiina, täpsalt nagu kangelane ja kangelanna Meissneri filmis. Hiljem me siis hoolitsesime selle eest, et mainitud ahjus põles ööl kui päewal tuli. See oli, kui nii tohin öelda, hiilgaw mõte: ühelgi inimesel pole nimelt soowi, kalliskiwe otsida küdewast ahjust. Kuis aga, — ja see oli küsimus, mille ümber mu mõtted keerlesid ööd kui päewa, — kuis aga pidime pääsma maalt wälja ja wiima kiwid kaasa?

Töötasin wäsimatult, kuni mul wiimaks õnnestus endale ja oma naisele saada wälispassi. Meil wenelastel on omapärane wiis asju roopasse ajada. Oleme üles kaswanud maal, kus kõik näib esimesel silmapilgul hirmus raske, kus aga midagi pole saawutamatu. Oma passi ma sain koguni kõige kõrgemal käsul. Üks kõikwõimsatest komissaridest oli kirjutanud wälispassi alla oma käega, igatahes ilma teda lugemata.

Ta sekretär pani talle paberi ette kõige kiiremal silmapilgul ja suure hulga teiste jookswate asjadega, milledest ta igat enne seda oli üksikasjaliselt arutanud oma ülemusega, — ainult minu asja ta oli unustanud mainida.

Kirjutaja sai küll minult pisukese waranduse, ent lugu oleks wõinud hiljem maksa weel märgatawalt enam. Meil paraku oli õnne. Komissaril oli wähe aega, ja kõik klappis, nagu ette nähtud. Ta kirjutas alla, ilma lugemata.

Palju keerulisem oli maalt wälja wiia teemante. Neid kohwritesse pakkida oli sama hea kui wõimatu. Teadsime, et meie pakid piiril ülalt kuni alla tuhnitakse läbi, kõik pillutaks segi, ja reisijaid endidki taotseti sundida alistuma seljaröiwaste põhjalikule läbipuistamisele. Kes tabati wäärtesemete wäljawiimiselt, wõis jäädawalt loobuda maalt wäljapääsemise lootustest. Ta ootusrikastes unelmates kujuteldud peene lääneeuroopa hotelli asemel teda ootas pigemini enamlaste wangla, ja ta järgmine reis liikus siis äärmiselt tõenäoliselt wäljade suunas, kust keegi pole pöördunud tagasi. — Teemante endaga kaasa wõtta oli sellepärast mõttetu. Pidin leidma teise wäljapääsutee, kuid olin täiesti selgusetu selles, kuidas pidin teostama ettewõtte.

Siis ühel päewal külastas mind ootamata Silberschwang. Olin talle usaldanud oma mured.

Silberschwang tuli ühes oma pojaga.

Waatamata Leiba noorusele, pidas ta isa teda äriasjus peaaegu osanikuks. Wana Silberschwng oli minu asjusse pühendanud samuti oma poja, mis mulle õieti oli wäga piinlik. Sellele laitmatult kammitud ja hästikaswatatud noorelemehele ilusate, korrapäraste näojoontega ma ei saanud kinkida täit usaldust. Mõned juhtumid olid mulle näidanud, et noor Silberschwang polnud kaugeltki nii täppis nagu ta isa.

Ühtaegu isa ja pojaga tuli keegi tüse noormees, keda mulle esitesdi kui kaardiwäeohwitseri Jarowitzkit Petrogradist.

Ka siis, kui poleks nimetatud selle härra tiitlit, oleksin märganud, et wõõras oli ohwitser. Kui ta andis mulle kätt, lõi ta kannad kokku sõjawäelise täpsusega, mis mulle ta erariietusest hoolimata meeletuletas ratsasaapaid kõlisewate kannustega. Tume, maitserikas ülikond sobis talle suurepäraselt. Kuid ometi kogu rüht oli õieti nagu loodud kaardiwäemundrile. Kui olime wõtnud istet ja põlema süüdanud sigaretid, wõttis Silberschwang sõna.

„Ja, nüüd siis oleksin teid teineteisele tutwustanud," ütles ta, „härrad olgu nüüd lahked ja lahendagu ise kõik muu. Kõige parem oleks, kui kokku lepiksite kohe, kuna härra Jarnowitzki sõidab weel täna õhtul tagasi Petrogradi.

Tahaksin waid mainida, et wõite mõlemad teineteist täiesti usaldada. Härra Sorini nimi pakub selleks küllalt kindlat tagatist, ja mis puutub härra Jarnowitzkisse, siis tundsin kaua aastaid nii teda kui tema surnud isa, härra mõisaomanikku Jarnowitzkit. Isa ja poeg olid mõlemad minu head ärisõbrad."

Jarowitzki naeratas.

„Noh, mis puutub minusse," ütles ta, „siis ma kahjuks ei ole olnud alati täppis maksja. Wiimase kaelaehte eest ma lasin teid raha oodata kaunis kaua."

„Ei ole kõnelemiswäärt, härra leitnant," wastas Silberschwang südamlikult, „oleme täiesti tasa, silmas pidades teie poolt mulle wiimselt osutatud teenet."

(Järgneb.)

Iberia poolsaar palawikus.

Hispaania walitsus kaalub, missuguseid järeldusi teha wabariiklaste wõidust. — Madriid sarnaneb sõjaleerile.

Madriidist, 14. aprillil. Hispaania pealinnas walitseb kogukondliste walimiste tulemuste järele wäga põnew seisukord. Liiguwad

kuulduses walitsuse lahkumisest.

Walitsusel on olnud rida nõupidamisi omawahel ja kuningaga. Selle juures ei ole mingisugust lõpulikku otsust langenud. Kuuldawasti pooldawat peaminister Aznar ja riigitegelased Duce, Maura ja markii Alhucemas, et praegune walitsus wiibimata lahkuks. Krahw Romanones olewat aga selle wastu ja nõudwat, et ära oodataks walimiste lõpulikud tulemused. Romanones leiab pealegi, et kogukondliste walimiste tagajärgedel ei wõi olla walitsusele mingisugust põhimõtteliku tähtsust; erandiks wõiks lugeda ühe wõi kahe suurema linna walimiste tulemusi. Neist awaldustest hoolimata oli oodata walitsuselt tähtsaid otsusi esmaspäewa hilisõhtul. Lewisid kuuldused, et walitsus tahab wälja kuulutada

uue sõjawäelise diktatuuri.

Peaminister Aznar awaldas selle peale ümberlükkawa teadaande ja eitas selles samuti kuulduSi, nagu oleks kohtu- ja wälisminister lahkunud selle tagajärjel, et teised walitsuse liikmed on diktatuuri wäljakuulutamise poolt. Peaminister rõhutab, et walitsus ega ka kuningas ei pea praegu soowitawaks, et diktatuur maksma pandaks.

Kolonel Macia pidas Madriidi walimistulemuste selgumisel, mis wabariiklaste suurt wõitu näitas, kõne, milles seletas, et wabariiklaste triumfiliku wõidu järele ei jää kuningas Alfonsol muud üle, kui troonilt lahkuda. Muidu oleks ta sunnitud jälle diktatuuri maksma panema, mille järelduseks wõiwad olla ainult werised rahutused. Rahwas hakkaks mässama. Kuningad, kes oma rahwa sõna ei ole kuulnud, peatwad saama Louis 16. saatuse osaliseks.

Wabariiklased on walmis walitsema.

Wabariiklaste, eriti sotsialistide ringkondadest kuuldub, et need erakonnad on walmis igal ajal walitsuse juhtimist oma kätte wõtma. Wabariiklased püüawad aga nähtawasti kõigi abinõudega ära hoida rahutuste puhkemist. Walimised mööduSid üldiselt kogu maal rahulikult.

Tähtsusetuid kokkupõrkeid

oli ainult üksikutes kohtades Madriidis. Mõne walimisbüroo ees katsusid monarhistid hääli osta, maksdes 25 pesetot neile, kes kuningriiklaste poolt hääletasid. Santanderis oli kokkupõrge ühe jalgpalli-meeskonna ja politsei wahel. 3 inimest sai haawata.

Sotsialistide juhid pidasid Madriidis pühapäewa õhtul suuri rahwakoosolekuid, millest ennenägematul arwul inimesi osa wõttis. Sotsialistid kutsusid töölisi üles hoiduma meeleotwaldustest ja rahutuste tekitamise eest. Sotsialistliku erakonna hüüdsõnaks on: „Meie ei taha kära, waid

rahulikku, kuid selget otsust!“

Madriidis on kõik walitsusasutused ja eriti kuningalossi tugewa sõjawäelise kaitse all. 4000 rahwuskaardiwäe sõdurit ja kahe Madriidi husaaride polgu sõdurid wõtsid kõik linna strateegiliselt tähtsad punktid oma alla. Kuningalossi ümber on walwel ratsawäe osad. Meelekolu on üldiselt sarnane, et

otsustaw sõna arwatakse jäätwat öelda sõjawäel.

Kas sõjawägi läheb üle wabariiklaste poole wõi jääb kuningale truuks, selleest olenewat, kas Madriidis juba lähemal ajal sünnib riigipööre wõi mitte.

Walimiste tulemused ei olnud esmaspäewa õhtul weel lõplikult selgunud. Juba oli aga loetud häältest üle kogu maa

240.000 häält wabariiklastel rohkem

kui kuningriiklastel. Lugemata olid aga weel hääled mõnedes prowintsilinnades, kus walimiste tagajärjed wõiwad anda hoopis teistsuguse pildi.

Mõned teated kõnelewadki, et kuna Hispaania kogukondliste walimiste tulemused linnades üldiselt wabariiklaste wõitu tähistawad, on siiski maal saanud just kuningriiklased suure enamuse.

Uus Atlantis.

Kui rewolutsioon Portugaalias õpardub, kuulutame saared iseseiswaks.

Lennuwägi rewolutsionääride poolt.

Madriidist, 14. aprillil (Trj.). Tuleb teateid mässukatsustest sõjawäe osades Portugali piirilinnades. Walitsus olewat koondanud truuks jäänud wägesid Barreirasse ja Caldas da Rainhasse. Pühapäewal oli suuri meeleotwaldusi ja selle tagajärjel tõsiseid rahutusi Oportos. Rewolutsionääride poolehoidja lendur Aragao lendas üle mitmest Portugali linnast ja pildus alla lendlehti, milles üles kutsutakse rewolutsioonile. Amadore aerodroomi komandant sai selle peale sõjaministrilt käsu Aragao wangistamiseks. Komandant ei olewat käsku täitnud ja olewat mässaja lenduriga ühinenud, kellega tahab koos maal kihutuslendudele asuda.

Madeirast teatatakse, et sealne rewolutsiooniline junta on kujundanud uue walitsuse eesotsas kolonel Preiriaga. Wägede ülemjuhatajaks olewat kolonel Mendetz de Reis. Eitatakse kuulduSi, nagu oleks walitsuse poolt Madeira wetesse saadetud sõjalaewade meeskonnad rewolutsionääride poole üle läinud. Suurtükipaat „Tamao“ eitab seda ise raadiotelegrammis. Suurtükipaat „Ibo“, mis seisab ankrus Funchali sadama ees, ei ole weel wastanud rewolutsionääride ülestõusule ühineda nendega. Tähelepanu äratab see, et ka eitawat wastust ei ole weel antud. Arwestatakse tõsiselt wõimalusega, et kui rewolutsionääridel korda ei lähe kogu Portugalis wõimule pääseda, siis kuulutatakse Madeira ja Asoori saared iseseiswaks Atlantise nime all.

Portugali walitsus eitab küll kuulduSi, nagu oleks Asoori saarte rahutused alguse saanud Madeira mässust. Osa Madeirasse saadetud karistusekspeditsioonist olewat käsu saanud Asooridel kord jalule seada.

Rewolutsionäärid Asooridel on Portugali walitsuse teatel wangistanud palju Pont de Gada garnisoni ohwitsere, kes keeldusid mässajatega ühinemast.

Mis sünnib „Atlantises“?

Rahutused Madeiral algasid juba mõnda kuud tagasi, siis kui saarele saabus 800 wäljasaadetud politilist wangi. Need saadeti Lissabonist laewaga Madeirale. Warsti pärast seda algasid uued rahutused teratwilja pärast. Nimelt otsustas walitsus teatud huwidega ruesti wiljamonopoli maksma panna.

Kui pärast seda Lissabonist saadeti saarele sõjawäeline kuberner mitmesaja mehega, algas politiliste wastaste wäljasaatmine Asoori saartele. Warsti läksid kuberneri wäeosad mässajate poole üle ja puhkes lausa rewolutsioon. 5. aprillil wangistati saare kuberner.

Ka Lissaboni saabus esimene aurik Madeiralt, kelle meeskond lähemaid üksikasju teab rewolutsioonist. Lissaboni politsei wõttis laewa meeskonna ja reisijad walju walwe alla. Laew ei tohtinud sadamakai äärde sõita, waid seisab kesk Tejot. Auriku reisijad seletawad, et rewolutsionäärid on saarel rahwuspanga ja Funchali sadamawalitsuse summad oma kätte wõtnud. Mässajatele sõduritele olewat palk kümnekordseks tõstetud. Ainult Portugali ja wälismaa sõjalaewadel lubatakse saarte weites ristelda.

Londonist teatatakse, et sinna jõudis 70 inglast, kes olid rewolutsiooni puhkemisel Madeiral. Inglased ütlewad, et seisukord saartel ei ole kaugelgi ärew ja rewolutsioon ei ole neile paistnud mingisuguse hädaohtliku sündmustikuna, waid enam lõbusa teatrina. Riigipööre saartel wäljenduwat ainult selles, et tänatwatel on näha weidi rohkem sõjawäelasi.

Sõjawäge mässajate wastu.

Pildil sõdureid silmapilgul, kui nad Lissaboni sadamas laewadele paigutati, millega neid pidi saadetama Madeira mässu sumbutama. Nende teele asumisest on küll mitmekordselt teatatud, senini aga wäljasõiduKäsku ei olewat antud. Nähtawasti kahtleb walitsus kartuses, et senini walitsustunud wäed lähewad üle mässajate poole.

sada-,m umlh oagidnrer dgov oagidnrerer

Uputus Kaunases.

Niemeni suurwesi ujutas üle Leedu pealinna.

Riiast, 14. aprillil. „Jaunakas Sinasele“ teatatakse Kaunasest: Esmaspäewal hakkas jää Niemeni jõel liikuma. Wesi tõusis jääjulu tekkimise tõttu kiirelt üle kallaste, ujutades üle madalamad linnaosad. Teisipäewa hommikul oli weepind tõusnud juba 6,30 m üle normaali. Paljude majade esimeste kordade aknad on juba wees. Wee tõus kestab edasi.

Uputus tuli täitsa ootamata ja tekitas elanikkude keskel paanikat. Eeslinnades on juba majasid kokku warisenud. Kui jääummistus ei lagune, ähwardab Leedu pealinna tõsine hädaoht. Wesi tungib kesklinna poole. Linna teater on juba wees. Sõjawäe osad on saadetud jääummistust lõhkuma. Tuletõrje päästab elanikkude warandust.

Alkoholi tarwitamine wähenenud 20 prots.

Riik maksab piirituse eest liiga palju!

Palju joob iga kodanik keskmiselt aastas.

Esmaspäewa õhtul kõneles E. Anderson majandusteadlaste seltsis piirituSemonopoli tuludest riigi eelarwes. Ta tõi ette terwe rea huwitawaid andmeid piirituse tarwitamise ja hinna kohta. Alates 1921. a., mil piirituse monopol meil sisse seati, on alkoholitarwitamine üle elanud kaks tõusu ja kaks languse ajajärku. Tõusuajad olid 1921. a. — 1923. a. ja 1926. a. — 1928. a., languse ajajärgud 1924. a. — 1925. a. ja 1928. a. kuni senini.

Kõige suurem kroonu wiina ja piirituse tarwitamine oli 1923. a., mil tarwitati kogusummas 32 milj. kraadi, mis teeb iga isiku kohta 8,6 liitrit 40 kr. wiina. 1930. a. tuli iga isiku kohta aga kõigest 6 liitrit. Piirituse tarwitamine on wähenenud möödunud aastaga wõrreldes kuni 20 protS. Et aga wahepeal piirituse hinda on tõstetud 20 protS. wõrra, siis ei ole riigi tulud mitte palju wähenenud. Iga aasta saab riik piirituse monopolist tulu 12—15 milj. krooni.

Riigi wiina tarwitamise wähenemise põhjuse arwab referent peituwat üldises majanduslikus kriisis, mis ostujõudu nõrgendab. 1924. a. ja 1925. a. majanduslikU surutise ajajärgul langes wiina tarwitamine, kuigi mitte nii palju kui praegu. Teiseks tähtsaks wähenemise põhjuseks on piirituSehinna tõstmine ja salapiirituse sissewedu. Referendi arwamise järele wetakse meile sisse salapiirituST 10 protS. meie maa tarwituSest. Umbes 10 protS. sisseweetawast piirituSest läheb korda tabada, kuna 90 protS. läheb müügile ja surub odawuse tõttu riigiwiina kõrwale. Salapiirituse sissewedu wastu wõitlemine on aga wäga raske. Hind on aga märksa odawam riigiwiinast ning tuleb merel 5 korda ja tarwitajale käte jõudes üle poole riigiwiinast odawam. Piirituse wäljamüügi hinna alandamine woks aga kaasa riigitulude wähenemise, sest piirituse tarwitamise tõusu ette näha ei ole.

Kõnele järgnesid elawad läbirääkimised. Muu seas toodi paljude kõnelejate poolt ette, et riik maksab piirituswabrikutele liiga palju. Praegu ostab riik kartuliühiustelt piiritust hinnaga 7 senti kraad, millele puhastamiskuluna kraadile weel 1,2 senti juure tuleb. Merel tuleb aga piirituse kraad 2,5—3 senti. Meie piirituSewabrikutes ei ole töö ratsionaliseerimist läbi wiidud, mille tõttu walmistuskulud tulewad suured. Sellele waatamata on mõned kartuliühisused wõinud oma liikmetele wäga suurt diwidendi maksta. See on wäikese kildkonna toetamine riigi ja rahwa kulul, sest piirituswabrikute ümber ei ole koondunud enamik meie põllumehi, waid ainult kitsad ringkonnad.

Toodi ette, et piirituSetõõstus on tähtis põllumajanduslik abitööstus. Piirituseajamisest ülejäänud praak läheb loomatoiduks ja on soowitaw, et wabrikud asuks wähemate ettewõtetena põllumeeste läheduses.

Kirjanikkudel enestel halb mulje.

Pühapäewase „kohtumõistmise“ koosoleku järelkajad.

Pühapäewane kirjanikkude liidu erakorraline peakoosolek, kus aset leidis mitmete liidu fisecllu õige põhjalikult puutuwate küsimuste käsitlemine, mis kutjus esile suuremaulatuslise kohtumõistmise üksikute liidu liikmete üle, on üles keerutanud palju tolmu ja koosolek on annud seltskonnas elawat kõneainet. Sel puhul pöördusime wäikse ringküsimusega mõnede kirjanikkude poole, pärides, millised on nende eneste muljed pühapäewasest koosolekust.

Fr. Tuglas ütles lühidalt ja selgelt: Ma kahetsen ainult, et meie kirjanikkonnas üldse sellised asjad wõiwad ette tulla, nagu olid pühapäewasel koosolekul arutusel.

H. Wisnapuu: Jäi halb mulje kõigest sellest. Ma ei leia siindsa olewat selliste lawastuste korraldamist kirjanikkude liidus, kuna liidu kodukorra järgi saaks asju lahendada suurlawastusteta. Liidul on oma aukohus olemas, kus oleks wõinud liidu liikmete omawahelisi asju erapooletult selgitada.

M. Jürna: Leian, et kirjanikkonna asi on läinud „elule lähemale“. Kui asjad on läinud ummikusse, siis ei päästa meie neid muidu kui talitame oma parema äratundmise ja õiguse mõistete järgi. Pühapäewal liidu koosolekul oli näha paljudes liigetes soowi seda teed käia ja talitada. Aga iga asi ja selle detailid wariceriwad küsimusi, nii et wõib ju kujuneda mõnigi asi, mis põhiolemusest õige, publiku prismis wildakuna. See süwendab teatud wildakut arwamist publikus, kuid see arwamine ei tohi kirjanikkonda kohutada.

J. Schütz: Liidu liikmete ja liidu wahekorra lahendamine peakoosoleku ees on ilmtingimata tarwilik, ei ole mõeldaw, et terwe liit läheks oma üksiku liikmega liidu aukohtusse. Aukohus on mõeldaw ainult üksikute liidu liikmete wahel.

„Kas sellisel wahekordade lahendamismoodusel on ka wigu?“

Antud juhul, nimelt B. Linde küsimuse lahendamisel oli küll wigu ja nimelt, et ei ole esitatud koosolekule peale suusõnaliste muid faktilisi andmeid. On kahetsemiswäärt, et sellised küsimused üldse nii suures ulatuses ülesse kerkiwad. See oligi koosoleku ärewam ja kirewam osa, muu läks täiesti hariliKku rada.

A. Alle: Pühapäewane koosolek oli omawaheline mustapesu pesemine. See „pesu“ tuleb paratamatult ära pesta. Wäga huwitaw oli, et sai mõnda meest, tema waimlist egot näha ilma gaasimaskita. Kui üksikud isikud ei pea kõlblikuks Lindega aukohtu wahekorda astuda ,siis ei kõlba seda teha ka kirjanikkude liidul, kes edustab kirjanikkude honori kogusummat.

P. Wallak: Wiimane peakoosolek näitas, et liidus on kainenemine ja pööre liidu elu juhtimiseks õigetesse rõõbastesse. Kiike poliitikat ei ole, seda näitas just Linde küsimus, sest waldaw enamus oli ikka intriigide ja kahtlaste nähete lõpetamise poolt.

Linde küsimuses Linde liidust wäljaheitmise motiiw ei olnud hästi motiweeritud. Need Linde operatsioonid, mis on teda wiinud kohtulaua ette ja kuigi küsimus lõpetatakse sageli poolte kokkuleppel, ilma et selguks, kas Linde on süüdlane wõi mitte, peaks siiski Linde toimetama, olles ise wäljaspool kirjanikkude liitu.

Usun, et liit astub edaspidi igasuguste liidu ellu puutuwate wäärnähete wastu kõige kategoorilisemalt wälja.

Soodustused raudteel alalistele sõitjatele.

Tähtajalised piletid kogu raudteel.

Uue reisijate- ja weotariifi järele, mis lähemal ajal maksma pannakse, on ette nähtud tähtajaliste piletite liik, missugused wälja antakse piirimata arwu sõitudeks, piletil märgitud teeosal wõi kogu raudteel. Tähtajaliste piletite liik makswusega kogu raudteel on uuena tariifi sisse toodud.

Tähtajalise pileti saamiseks tuleb piletiostjal end warustada pileti kaantega, mille pahemal küljel on omaniku päewapilt suurusega 4×5 sm., ees- ja perekonnanimi, allkirj. on warustatud omaniku päewapildiga ja alltindiga kirjutatult. Kaasi müüakse piletikassadest, ning nad on makswad kuni nad kiri ning number loetawad.

Tähtajaliste piletite hinnad piletile märgitud jaamade wahel on uue tariifi järele 2. kl. 90 senti ja 3. kl. 60 s. iga km pealt kalendrikuus, millele Eesti Punase Risti maks juure arwatud. Õpilaste kuupiletid, ja tariifi lisas loetletud õppeasutuste ja lasteaedade õpilastele maksawad 15 senti ig km pealt kalendrikuus. Tähtajalised piletid sõiduks kogu raudteel 15 päewa jooksul antakse wälja sõitja poolt soowitud kuupäewast. Need maksawad 2. kl. 45 ja 3. kl. 30 krooni, peale selle maks Punase Risti heaks. Tähtajalised piletid sõiduks kogu raudteel ühe wõi mitme kuu jooksul antakse wälja makswusega kalendrikuude peale ja maksu wõetakse raudteede heaks 2. kl. ühe km pealt raudteede walitsuse poolt wäljatöötatud sellekohase tabeli järele, maa kaugust arwesse wõttes.

Hädaabitööde kestwust pikendatakse.

Hilinemid kewade tõttu ei ole teälistööd täies ulatuses alanud ja hädaabitööde lõppemisel 1. mail, nii kui seda tehti möödunud aastal, jääb osa töölisi ilma teenistuseta. Seda arwesse wõttes on teedeminister põhimõtteliselt otsuse teinud hädaabitöid käesolewal aastal pikendada kuni 15. maini, kusjuures tööle jäetakse raskemas majanduslikus seisukorras olewad töölised.

Soome wanglat piirituSewedajaile.

Helsingist, 14. aprillil. Nagu teada tabati märtsi lõpul idapoolses Soome lahes jääl 16 hobusemehest koosnew piirituSewedajate karawaan, kust awati neid tagaajawale lennukile isegi tuli. Asi oli Hamina raekohtus arutusel.

Kohus mõistis eestlase Julius Mahtröm 2000 Smk. trahwi maksma ja eestlase M. Laagi ,kes juba warem karistatud, 5 kuuks wangi. Soomlastest mõisteti üks 6 kuuks ja kaks 5 kuuks wangi. Kaks soomlast said 2000 Smk. rahatrahwi.

Süüdistus lennuki tulistamises tuleb harutusele hiljem.

Wirumaa murdwaras 2 a. wangi.

Eile oli Rakwere-Paide rahukogu istungil Narwas arutusel Wirumaa retsidiwisti Johannes Konstantin Koppiku asjad, kes warguseest waremini korduwalt karistatud. 1929. ja 1930. a. jooksul on ta Wirumaal toime pannud 31 murdwargust. Enamjagu wargusi oli at toime pannud suwel, kui kedagi taludes kodus ei olnud. Rahukogus oli arutusel seitse Koppiku murdwarguse asja. Iga süüteo eest karistati kaebealust 2-aastase wangirooduga. Koppik tunnistas süüteod üles. Kaebealune on pärit Wirumaalt, Illuka wallast, 24 a. wana.

Uued seadused tööstuse alalt.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi poolt on kaub.-tööstuskojale saadetud läbiwaatamiseks ja arwamise awaldamiseks kaks tööstust puudutawat seaduse-eelnõu: läätiswanemate seaduseelnõu ja seadus tööaja kohta tööstustes. Wiimaega tahetakse maksma panna 8-tunniline tööpäew. Seaduseelnõu on koja wastatwate sektsioonide poolt läbi waadatud ja 15. sp. on kaub.-tööstuskojale selleks kokku kutsumud tööstusrite moodustatud komisjoni, kes peab eelnõude kohta andma oma lõppotsuse.

Kriisijutud Helsingis.

Koonduserakond ähwardab walitsusest lahkuda.

Helsingist, 14. aprillil. Teisipäewal tuleb eduskonnas arutusele põhiseaduse komisjoni selctuskirja sisu eelmise walitsuse läinud aasta wiimase kolme kuu tegewuse kohta. Selles seletuskirjas on mõningaid etteheiteid walitsusele. Koonduserakond loeb põhiseaduse komisjoni seletuskirja haawawaks endisele peaministrile ja praegusele prefendidile Svinhufwudile. Seletatakse, et kui see seletuskiri wõetakse eduskonnas wastu ja heaks kiidetakse, siis koonduserakonnal olewat wõimatu praegusesse koalitsiooni edasi jääda. Maaliit püüab selle ähwarduse tagajärjel leida teed, kuidas eduskonnale esitatawas seletuskirjas walitsuse kahta käiwaid waljemaid kohti tasandada, nii et nad oleksid wastuwõetawad ka koonduserakonnale. Kui see korda ei lähe, siis on karta walitsuse kriisi. Igatahes peaks täna selguma, kas dr. Sunila walitsus jääb edasi ametisse wõi tuleb kriis.

Juhtiw Läti politikategelane Tallinnas.

Eile hommikuse kiirrongiga jõudis Tallinna Läti saeima liige ja rahwusliku blokk juht hra Arwed Bergs. Jaama oli teda wastu wõtma tulnud Läti saadik Sarinsch, sekretär Freimanis ja mõned meie politikategelased. Keskpäewal korraldas saadik Sarinsch külalise siinwiibimise puhul lunchi, millest wõttis osa 17 kutsutud külalist; nende hulgas wälisminister J. Tõnisson, riigikogu esimees K. Einbund, Jaan Lattik, wälisministri abi Hellat, riigikogu erakondade esitajad ja wälisministeeriumi kõrgemad ametnikud.

Kell 8 õ. pidas A. Bergs Centumi Klubis loengu parlamentlikkudest küsimustest. Hra Bergs lahkub Tallinnast kesknädalal õhtuse rongiga. Siin wiibib A. Bergs Eesti-Läti ühingu kutsel.

Strobli karistus tingimusi.

Teisipäewal tuli Tallinna-Haapsalu rahukogu teises astmes arutusele Ungari karikaturist Stefan Strobli süüasi. Pärast asja ettekandmist teatas kunstniku kaitsja, et tema kaitsealune wõtab süüdistuse omaks. Ta olnud liiga närwiline ja saanud sellepärast tolliwalitsuses ägedaks. Kaitsja palus karistust määrata tingimusi. Pärast lühikest nõupidamist otsustas rahukogu Strobli mõista wangi 3 kuuks tingimusi. Kui 3 aasta jooksul kaebealune uusi süütegusid ei tee, kaotab karistus makswuse.

Strobl ise jõudis kohtu, kui asi juba läbi oli. Ta andis allkirja, et otsusega rahul on ja lubaduse, et 3 aasta jooksul uusi süütegusid korda ei saada.

Nüüd on Stroblil ka wõimalus wabalt Eestist lahkuda.

Helsingi uus üliõpilaspresident.

Helsingist, 14. aprillil. Helsingi üliõpilaskonna uueks esimeheks järgmiseks õppeaastaks waliti üliõpilaskonna eile õhtusel koosolekul üksmeelselt magister Yrjö Vuorijoki, kes kuulub akadeemilisse Karjala seltsi ja on aktiiwsemaid tegelasi.

Creme Mouson

ei ole üksi **parim jumeravivahend,** mis naha sametpehmeks teeb, waid ka naharavivahend, sest et ta kaotab vistrikud ja nahakareduse tungides sügavasti nahasse

Kallis vahetalitus!

80 miljonit wõiekspordi tõõridele wõi ülesostmise eest.

Wõiekspordi küsimus rewideerimisele!

Meie põllumajanduse kitsituse üheks põhjuseks, kuid kaugeltki mitte ainukeseks tuleb pidada põllumajanduse eksportsaaduste hindade langust maailmaturul.

Tähtsamateks põllumajanduse wäljaweokaupadeks on meil wiimastel aastatel olnud wõi, lina, peekon, munad jne.. Kui nende hindade kujunemist maailmaturul paaril wiimasel aastal jälgida, siis selgub, et meil ei ole mitte tegemist hariliku hindade kõikumisega, waid nende ennenägemata langemisega.

Seni on meie wõile tähtsamaks turuks olnud Berliini turg.

Kuidas on aga wõi hinnad seal wiimastel aastatel kujunenud?

Eesti wõi keskmiseks hinnaks oli 1929. a. Berliini turul 325 senti, 1930. a. — 265 ja nüüd on wiimased hinnad kõikunud 246—250 sendi wahel. Samuti on wõihindade lugu ka Londoni turul.

Petseriline A maksis keskmiselt Tallinnas 1929. a. 121,1 kr. kwintal, 1930. a. — 86,1 ja nüüd pakutakse ainult kuni 51,9 kr. kwintalist.

Peekoni keskmiseks hinnaks Londoni turul kwintali eest oli 1929. a. 184 kr., 1930 a. — 153 kr. ja nüüd maksab meie peekon Londoni turul 104—108 kr.

Kanamuna on hinnas Berliini turul sama aja jooksul langenud paari kõhta 24 kuni 14 sendini.

Kui hindade langus arwesse wõtta, siis näeme, kui palju meie põllumajandus läinud aastal hindade langusega kaotas. Seisukord on isegi mõnel põllumajanduse alal nõnda kriitiliseks kujunenud, et edaspidine produtseerimine küsitawaks saab. Nõnda on linakaswatajad juba läinud aastal otsusele jõudnud, et kui hindades tõusu ei ole loota, siis ei ole mõtet linu enam kaswatada.

Sarnast suurt hindade langust on püüdnud walitsus omalt poolt sellega pehmendada, et peekoni hindade kindlustamiseks makstakse igale peekonseale riigi poolt 10 kr. juurde. Muidugi ei kata see weel kaugeltki hindade langust, kuid siiski on põllumajandusele teatawaks toetuseks ja hindade suhtes pakub ka osalist kindlustust.

Mõnelt poolt on awaldatud soowi, et peekonihindade kindlustamise eeskujul tuleks ka muude põllumajandussaaduste wäljaweohindu sellega kindlustada, et riik maksaks omalt poolt wäljaweo saadustele juurde.

Neid soowiawaldusi tuleb pidada küll ilusateks, kuid kaalumata mõttemõlgutusteks, sest puuduwad igasugused ainelised wõimalused ja kas ei kujuneks wiimaks see juurdemaks samade põllumeeste maksustamiseks, keda tahetakse juurdemaksuga aidata.

Riigi juurdemaksu ideest põllumajandusesaaduste wäljaweol tuleb küll täiesti loobuda. Tuleb otsida teisi abinõusid oma põllumajanduse kindlustamiseks ja tema tasuwuse tõstmiseks.

Meil on weel meeles, kuidas enne pühi riigikogus tapamajade küsimuse arutamisel andmete waral näidati, et meie eksporttapamaja tööstuskulud on äärmiselt kõrged. Selgus, et mõnel korral on nad tõusnud isegi üle 30 protsendi.

Need nähtused tulekšid meil esijoones kõrwaldada. Misšuguse õigusega nõuame meie kõikide kodanikkude põllumajanduse heaks maksustamist, kui need asutused, kes kõige enne peaksid meie põllumajanduse huwisid kaitsma, põllumehi lihtsalt halastamatult kooriwad. Riigi juurdemaks peekonihindade kindlustamiseks ei tohiks ometi selleks minna, et sarnased majandusliselt lubamata nähtused wõiksid edasi kesta.

Põllumajanduse seisukorra kindlustamisel tuleb meil kõik selleks teha, et wõimalikult wäiksemate kuludega rohkem produtseerida ja et põllumajandussaaduste wälisturule toimetamise wahekulud oleksid minimaalsed. Ei saa aga öelda, et meil sellest põhimõtest oleks kõikumata kinni peetud.

„Põllumajandusturu“ eelwiimases numbris toob W. Raud ülewaate meie wõikaubanduse wahekulude kohta. Sellest ülewaatest selgub, et iga tünni kohta on läinud aastal tehnilisi kulusid olnud 266,3 senti. Nende kulude hulka kuuluwad wõiwedamine raudteel, külmetushoone kulud, kontrolljaama kulud jne. Käesolewal aastal on aga need paratamata kulud wäiksemad, sest 1. juulist 1930. a. alandati wõi weotariifi 33.1/3 protsendi wõrra. Selle alandamisega on raudtee kogusummas wähemalt 13 milj. sendi wõrra põllumajandusele wastu tulnud.

Peale nende tehniliste kulude on weel eksportkontorite kulud. Teatawasti on meil wõi wäljawedu 5 kontori kaudu, kellest on 2 ühistegelist ja 3 eraäri. Esimesed weawad wälja 60 prot. kogu wäljaweost ja teised 40 prot.. Kontorite kulud on W. Raua andmetel 230 senti tünni kohta. Nende kulude hulka kuuluwad juhatuse ja ametnikkude tasu, kontori üür, tööliste palgad, sõidud ja esindused jne.

Kui nendele kahele kulu liigile arwata juurde weel eksportija puhaskasu, mis olla läinud aastal keskmiselt 53 senti tünni kohta olnud, siis on iga tünni kohta wahekulusid kokkuwõttes 549 senti. ...

Läinud aasta wõi wäljawedu arwesse wõttes on sellega siis wahetalituse kulusid olnud: tehnilisi kulusid ümarguselt 73 milj. senti, eksportkontori kulusid — 63 milj. ja puhaskasu ligi 15 milj. senti. Kogusummas tegid siis läinud aastal wahetalituskulud wälja üle 151 miljoni sendi.

Neid kulusid waadeldes kerkib tahtmata küsimus, kas kõik need kulud on meie põllumajanduse seisukohalt waadeldes tõesti hädawajalised ja kas meie ei saaks neid kuidagi wähendada.

Paistab nõnda, et meie 5 ettewõttele ainult selle eest, et nad piimaühisustelt wõi kokku ostawad ja Tallinna sadamas wälisfirmale edasi müüwad maksta 63 miljonit senti, on ikkagi palju. Kahjuks puuduwad kokkuostmise kulude kohta ükfikasjalised andmed, nõnda et ei ole näha, milleks 63 miljonit senti on kasutatud ja kas neil äridel on õigust põllumajandust iga aasta sarnase suure maksuga maksustada.

Meie arwates peaks ja ka wõiks siin kulusid kokku hoida. Kuid see oleks wõimalik wist küll ainult siis, kui praegune wõi kokkuostmise kord õige põhjalikult muutub. Ja nüüd, kus meie põllumajandus on raskes seisukorras, wajaks see küsimus põhjalikku rewideerimist.

Läinud suwel alandati selleks raudteel wõi weotariife, et meie piimamajanduse seisukorda parandada. Kuid mis on wõi kokkuostjad omalt poolt selleks teinud, et meie põllumajandust, kui mitte täiesti, siis wähemalt osaliki wabastada nende poolt põllumehele peale pandud 63 milj. sendilisest iga-aastasest maksust.

Möödunud aastal wõeti põllutööministeeriumi poolt piimatalituste wõrk rewideerimisele. Mitmed nendest otsustati sellepärast likwideerida, et nende olemasolu ei olnud millegagi põhjendatud ja et nende tööstuskulud olid äärmiselt suured. Seda peeti meie piimamajanduse terwendamiseks wajalikuks.

Kas ei tuleks ka meie wõiekspordi küsimus samuti rewideerimisele wõtta, et põllumajandust wabastada üleliigsest koormast. Kahtlemata tuleb ka edaspidi igal tingimusel wahetalituskulusid kanda, kuid need ei tarwitse sugugi nõnda suured olla. Kui 151 milj. kuludest arwata maha tehnilised kulud, need kulud jääwad ka edaspidi (wedu raudteel, külmetushoone maks jne.) ka sarnasel korral jääb weel puht wahetalituse kulusid järele ligi 80 milj. senti.

Tahame loota, et eksportfirmad wõtawad juba lähemas tulewikus küsimuse kaalumisele, kuidas saaks wõikaubanduses wahetalituse kulusid wähendada. Kulud on selleks küllalt suured, et wähendamine peaks wõimalik olema.

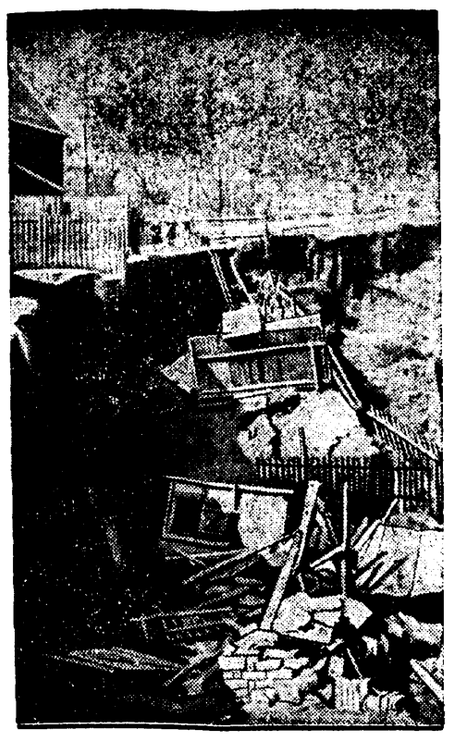

Maalibisemise häwitustöö.

Freyburgis olnud maalibisemine kiskus enesega 60-meetrilisel maa-alal 6 meetri sügawusse kõik ettejuhtunud õued, kõrwalhooned ja aiad.

Waleraha wabrik Mõisakülas.

Sepp wabrikandiks, teised lewitajateks.

Neil päewil märkas Mõisaküla restoranipidaja Johans, et restorani kassasse on tekkinud 25-sendilised metall-walerahad. Rahad olid wälimuse poolest wäga sarnased õigetele rahadele, kuid tumedamad ja kõlata. 12. aprilli õhtul läks restoranipidaja abikaasal korda märkida, et kellelgi restorani tuntud külalisel on terwe peotäis kahtlasi 25-sendilisi rahamärke, milliseid wiinaostuks kawatseti kasutada.

Asjast teatati politseiwõimudele ja samal ööl läks kohalisel konstaablil korda awalikuks teha walerahawabrikut, mis asus Mõisaküla alewi administratiiwpiirkonda kuuluwa Losaeppo talu sepikojapidaja eluruumis.

Saadi kätte korralik rahapress ja wangistati rahategijad ja lewitajad terwes koosseisus.

Wangistati sepp, üks kohalik elanik ja kaks Petseri kandist meest, kes tabamise silmapilgul sepa eluruumes wiibisid.

Oletatakse, et walerahasid on laiali laotatud ka Petseri ümbruses.

Wangistatud saadeti Pärnu wanglasse.

„Postimeest“

wõib tellida igast kuupäewast iga kuu lõpuni.

Ringi ümber kodumaa.

Palamuse kiriku murdwaras tabati.

Möödunud aasta nowembrikuus murti Palamuse kirikusse käärkambri akna kaudu ja wiidi ära kaks wäikest kiriku peeglit ja 46 küünalt. Nüüd läks kohalikul konstaablil korda murdwarast paljastada, kelleks osutus Karl Kilk'i nimeline isik, kes teenis ligiduses Raadiwere külas sulasena. Kuna ta hiljem weel uusi näppamisi toime pani, siis langes temale ka esimene kahtlustus ja asi tuli awalikuks. Mees oli sunnitud oma süü üles tunnistama ja paigutati trellide taha.

Salawiinamüük Palamuse seltsimajas.

On olnud senini wea alalisels nähtuseks, et Kuremaa Tuletõrje seltsi einelauapidajad müüwad salaja alkoholi. Mitmedki endiseist einelauapidajaist said sellepärast karistada. Samuti liikusid ka praeguse einelauapidaja kohta wisad jutud salawiinamüügist. Ja kuigi kohalik konstaabel oli sest teadlik, ei läinud tal korda tunnistajate puudusel selle üle protokolli teha. Wiimaks ometi leidus inimesi, kes wõisid ja tahtsid tõendada, et nad einelauapidajalt wiina saanud, küll teeklaasis, limonadipudelis ja teisel wõisil. Wiinamüüja üle tehti protokoll.

Esimeeste kriis Alatskiwil.

Hiljuti oli Alatskiwi Tarwitajate ühisuse aastapeakoosolek, mida peeti kinniste uste taga. Juhatusele awaldati umbusaldust ja esimees astus tagasi.

12. sk. oli ka ühispanga peakoosolek, kus juhatuse esimees dr. Lindpere tagasi astus.

Röngu „Ühendus“ — Röngu „parlament“.

12. sk. peeti Röngus „Ühenduse“ aasta-peakoosolekut. Seltsi sissetulek aruande-aastal oli 5886 kr. 28 senti. Wäljaminekuid nimetatud aastal on olnud 5159 kr. 61 senti; seega ülejääk 226 krooni 62 senti. Praegu lasub „Ühendusel“ wõlga 11.153 krooni 25 senti.

Rewisjoni komisjoni aruandest selgus, et „Ühendusel“ senini pole olnud raamatupidamist seltsil lasutwate wõlgade kohta, mille sissenõudmist nõusti.

Tuletõrje osakonna kodukorra kinnitamine jäeti järgmiseks koosolekuks.

Seltsi esimeheks waliti ühel häälel O. Hint tagasi, kassahoidjaks — August Teska ja kirjatoimetajaks Anton Unt.

Peale selle on „Ühendusel“ weel neli eri-osakonda, milliste juhid ja liikmed põhikirja järele kõik kuuluwad seltsi eestseisusse: tuletõrje, muusika-, hariduse- ja põllunduse osakond. Neist osakondadest teowõimsamad on tuletõrje-, muusika- ja hariduse-osakond, kuna põllunduse osakonna tegewus seni loid olnud. Tuletõrjel on seitse pritsi ning tubli komando, kes hädakorral walmis wälkkiirelt wälja astuma. Muusikaosakond, millesse kuuluwad laulukoor, puhkpillide orkester ja sümfooniaorkester on seltsi jõulisem osakond; haridusosakonna waldamisel ja korraldamisel on „Ühenduse“ 1200-köiteline raamatukogu.

Osakondade juhtideks waliti järgmised: tuletõrjeosakonna juhiks W. Reichmann, kuna senine kauaaegne esimees kategooriliselt keeldus; muusikaosakonna juhatajaks H. Leiburi, hariduse osak. juh. T. Kiwistik ja põllunduse osak. j. Aug. Leesik.

Koosolekul awaldus mitu korda põhikirja takistaw mõju mitmegi asjaolu otsustamisel. Nii koosneb seltsi juhatus — wastawalt põhikirjale — mitmestkümnest juhatuseliikmest ning tähendati õigusega, et sellist liikmete arwugi pole mõnes teises seltsis ja et seltsil oleks edu palju suurem, kui juhatus koosneks 3 liikmest. Koosolek kestis 7 tundi ja läks mõnikord wäga teratwaks.

Kas jaoskonna-arst Koosale wõi Alatskiwile?

Maatwolikogu otsusel pidi juba 1. aprillist Alatskiwil jaoskonna-arsti koht kaotatama ja uued jsk.-arstid ametisse asuma Kawastu-Koosal ja Kolkjas. Nii siis oleks tulnud Alatskiwilt jsk. arstil ümber kolida Kawastu-Koosale, kuid seni on arst ikkagi Alatskiwile jäänud.

Uued arstide asukohad on rahwale kättesaadawad, kuna senini pidi Kawastu walla haige kodanik kuni 25 km kaugusele arsti juure sõitma.

Alatskiwi rahwale jääwad arsti asukohad kaunis ligidale; nii oleks Kolkja jsk. arst 6 km, Koosa — 10 km, peale selle Kallaste alewi 6 km ja Pala 12 km.

Tammistu noored kõnes wõistlemas.

12. apr. korraldas Tammistu noorte osakond juhataja algatusel Tammistu noorte seas kõnewõistluse. Wõistluseks oli kenake kogu rahwast ilmunud noorte kõnewõistlust jälgima.

Wõistlus oli esmaskordne ümbruskonnas, sellega oli kuulates ka suur huwi. Wõistlusest wõttis osa 5 noort, kes kõik keskmiselt suutsid oma aineid kõnetada. Ühiseks teemaks kõigile oli „ühenduses peitub jõud“.

Antsa maksujõuetule ärimehele hooldaja.

Möödunud nädalal maksujõuetuks tunnistatud Antsla ärimehele Oskar Ojale määras rahukogu wannutatud hooldajaks Wõru wanu. advokaadi Sassiani, kes ka kohtule wastawa ametiwande annud.

Haapsalu kaitseliit saab orkestri.

Kaitseliidu Haapsalu malewkonna juure on otsustatud asutada puhkpilliorkester. Malewkonna ja Haapsalu wabatahtliku tuletõrje ühingu wahel on sõlmitud kokkulepe, mille põhjal wiimane kasutada annab oma puhkpillid. Kaitseliit muretseb neile lisa, et saaks moodustada ka tantsuorkestrit. Orkestrit hakkab juhatama advokaat B. Melts.

Läänemaa kalurid täiendasid teadmisi.

Märtsi- ja aprillikuu esimeste päewade jooksul korraldati Läänemaa rannaäärseis külades üheksa pikemaajalist kalanduse kursust, kus kaluritele loenguid pidas instruktor Härm. Kawatsus on korraldada täiendawaid kursusi. Rohke osawõtt näitas, et kalurid oma kutseala wastu elawat huwi tunnewad.

Heintewargus Kuremaal.

Mõni päew tagasi leidis Kuremaa Karjakaswatuskooli mõisawalitseja, et heinaküünist on ära warastatud umbes 8500 kg häid heinu 140 krooni wäärtuses. Asjast teatati Kuremaa raiooni konstaablile, kes protokolli tegi ja kohe juurdlust alustas. Jäljed wiisid otsijaid Torma walda, kuhu nad lõpuks kadusid.

Pärnumaa koolimajad korras.

Haridusministeeriumi ringkirja alusel korraldas Pärnu maatwalitsus käesolewa kuu alul järelwaatuse kõiges neis Pärnumaa koolimajades, mis maakonnas ehitatud wõi uuendatud läinud aastakümne wältel. Rewideerimisel awastusid mõned üksikud puudused. Üldiselt aga leiti koolimajad olewat täiesti korras ja kõlbwarisemise hädaohuta.

Pärnu ranna kõlakoda ehitatakse üles.

Pärnu linnawalitsus otsustas rannapaviljoni ees asuwat kõlakoda uuesti üles ehitada. Teatawasti purustas sügisene torm kõlakoja.

Õpetaja kriis Rakweres.

Sisemised lahkhelid lõhuwad kogunduse elu.

Pühapäewal, 12. sk. pidas Rakwere kogunduse uuendatud nõukogu oma esimest koosolekut 22. märtsil walitud koosseisus. Põhikirja kohaselt tuli walida nõukogu juhatus, mis peab koosnema wähemalt 4 liikmest ja õpetajast.

Otsustati määrata 8-liikmeline juhatus, mille 7 walitawast liikmest waliti 4 linnast ja 3 maalt. Ülues juhatuses jaotati kohad järgmiselt: esimees J. Jaanis, abiesimees G. Mäe, sekretär J. Temberg, abisekretär B. Ederberg, laekahoidjaks E. Pallon, abiks K. Saar, surnuaia wanemaks G. Toominga ja majandusasjade korraldajaks O. Ernits.

Samuti otsustati ütelda üles, arwates 1. juunist, iseseisew köstri-kojamehe koht, millega teostatakse kõkkuhoidu mõnikümmend tuhat aastas.

Nõukogu koosolekule oli ekitanud õp. E. Pallon lahkumispalwe, mis ühenduses wiimase aja sündmustega kogunduses.

Poolteist miljonit kogudusele.

Rakwere linna kodanik E. Jürgens on pärandanud 1924. a. testamendiga osa oma warandusest Rakwere kogudusele. Kuuldawasti tõuseb see summa poolteise miljoni sendini.

Praegu on testamendi järgi küsimus waieldaw, kas pärandus kuulub Eesti wõi Saksa kogudusele. Seepärast on kahe kogduse esituse wahel käimas läbirääkimised ja loodetakse asja lahendada rahulikul teel.

E. Jürgens oli Eesti kogduse liige.

Teatriarwustus.

(Referaadi kokkuwõte.)

W. Mettus.

Goethe ütleb kuskil, et ei maksa waielda teatriarwustajaga isegi siis, kui see wäidab, et sa oled warastanud hõbelusikaid. Mina kui endine teatrikriitik wõin sellega ainult ühineda, sest, kuigi ma ei ole kunagi kedagi awalikult süüdistanud lusikate wõi kahwlite omandamises, siiski olen minagi tublisti annud nina peale näitlejaile ja lawastajaile, kui nemad julgesid minuga poleemikasse astuda, olgu see nina nüüd wäike wõi suur.

Olla teatriarwustaja on meie oludes kaunis raske ja tänamatu amet — kõiki wõi peaaegu kõiki arwustatawaid tunned sa isiklikult, mõnega oled sa koguni hea sõber, wõi ka waenlane. Kuidas neid erapooletult arwustada? Siis on sul muidugi ka naine wõi tulewane naine, kes istub sinu kõrwal ja kes arwustab kaasa — wäga wõimalik, et ta on suurem asjatundja kui sina; siit waritseb see hädaoht, et sa oma kaasa-arwustaja mõtteid ei oska hästi edasi anda ja nõudlikud lugejad leiawad, et arwustus on segane. On nii palju tuttawaid, kes mõne oma teatris käimud tutiawa kaudu on kuulnud mõdagi esietenduse kohta ja kes katsuwad sind mõjutada suunas, mis tundub neile tarwilikuna; liigub ringi ka neid teatrisõpru, kes sulle kõhwikus sosistawad kõrwa: „anna neile kuraditele hästi!“ Mis sa waene hing tahad teha?!

Milline on see arwustus, mis kõige enam meeldib ajalehelugejale? Kahtlemata see, mis on kõige „huwitawam“, kirjutatud wõimalikult „kuritöõde ja õnneluste“ stiilis; mida enam temas on maha tehtud, seda parem — mida maha teha, see on sealjuures ükskõik. Sieti on üldse abiolututsest ükskõik, millest kirjutada peaasjalikult ajalehelugejale määratud arwustises — tõki see juba harilikult et tunne, näitlejad teda ei huwita ja teatrisse tema ka ei lähe — wähemalt mitte arwustuse pärast. Ei ole kahjuks weel üksi hea kriitika inimest teatrisse juure meelitanud, küll aga on halb arwustus neid sageli hoidnud tagasi sinna minemast. Publiku silmis on kaaluw ainult üks arwustus — see on publiku arwustus!

Millise kriitika peab kirjutama arwustaja, kes tahab teatrile kahju teha?

Kui keegi tahab teatrile kahju teha, siis kirjutagu ta kõige pealt, et ettekantaw teos on suure kirjanduslikku wäärtusega — ta wõib kindel olla, et peale selle arwustuse ilmumist pealtwaatajate arw kahaneb miinimumini, kuna isegi töötatõõlised ei wõta jäärasel juhul wastu priipileteid. Wäga kasulik on ka kahju-sünnitada-tahtjal ära märkida seda, et tükis on wähe tegelasi ja kõigest üks dekoratsioon — sest mis wõib huwitawat sündida, ütleme, nelja inimese wahel ja ühes ja sellessamas wiletsas toas! Ei tee wiga ka muuseas paista lasta, et kõne all olewat lawastust wõiks kasu ja mõnuga waadata noorsugu — järgmisel etendusel ei ole saalis wanu ega noori — wanad ei taha waadata seda, mis kõlbab noorile, kuna noored ei taha näha oma alaealsust allakriipsutatuna.

Kuidas wõib arwustaja näitlejad panna mõtlema?

Kui keegi mängib hästi, siis märkige ära, et ta teeb seda seepärast, et osa talle haruldaselt hästi sobib — siis peab näitleja katsuma taibata, kas teda sellega tahetakse kiita wõi laita. Kirjutage üldse wõimalikult tumedalt ja kahemõtteliselt, nii et igaüks katsugu ise aru saada, mis on tahetud öelda. Mitte kunagi ei maksa näit. üles lugeda, milliseid wigu keegi mängu juures teinud — kui kõik on selgesti ära tähendatud, siis keegi ei hakkagi millegi üle mõtlema, waid wõhastub wõib olla ainult. Aga kui teie kirjutate etenduse kohta lühidalt näit. nii: „Wead maha arwatud mängiti hästi“ — kuidas teie siis panete kõik keema ja mõtlema! Ja kuidas teile ollakse tänulik — sest igaüks arwab muidugi, et tema mängis hästi, kuna wead lähewad kaasmängijate arwele.

Milline peab olema ideaalne arwustus?

Tähendab, milline peab olema arwustus, mis oleks huwitaw harilikule lugejale, kasulik teatrile ja õpetlik näitlejaile ja lawastajaile?

Soowitaw on, et arwustaja, peatudes kõige pealt muidugi tüki juures, ei jutustaks kogu tema sisu, ka liihidalt mitte — teatriarwustus ei ole ju kirjanduslik referaat ega arwustis — waid katsuks selle wastu huwi äratada, nii öelda, lugejat selle wastu „intrigeerida“.

Peatudes lawastuse juures, peaks arwustaja, kui ta selle leiab õnnestunud olewat, teda ja tema saadi iseloomustama mõne wäikese joonega, juhtima publiku tähelepanu mõne lawastaja triki wõi huwitawa idee peale, et niiwiisi üldse pika peale publikule selgitada, mis on lawastaja ja milles seisab tema töö ja looming.

Kui arwustaja ei ole nõus osade jaotusega, siis on tal endastmõistetawalt õigus ära märkida seda, et ütleme A. ei olnud oma kohal, kuid mitte kunagi ta ärgu öelgu, et A. osa oleks pidanud mängima B., see sünnitaks ainult pakku werd, tekitaks arwamise, et B. on selle märkuse endale arwustajalt wälja tinginud ja kutsuks üldse intriige wälja. Saksamaal astuwad seepärast näitlejate ühingud sõõrastel juhtudel ka wäga kategooriliselt wälja, andes tarbekorral wastawale arwustajale — naha peale.

Mis puutub näitlejate mängusse, siis peaksid nüüd ometi meie kriitikud olema niikaugel, et oskawad wahet teha tänuliku osa ja hea mängu wahel, samuti et nemad panewad tähele, mis on näitleja enese töö teatud osa kallal ja mis talle sealjuures on ette kirjutatud wõi antud lawastaja poolt. Kahjuks peab ütlema, et meil on häädki arwustajaid, kes kiidawad näitlejat selle eest, mis on sieti näitejuhi teene, wõi panewad osa nõrku külgi näitleja mängu arwesse.

Näitlejate mängu analüüsi juures oleksid endastmõistetawalt samuti soowitawad mõned konkreetsed näited, üksikute õnnestunud wõi ebaõnnestunud momentide wäljatõstmine jne.

Arwustajale, kes kirjutab elawalt ja huwitawalt, oskab tüki wastu huwi äratada, oskab eraldada tänulikku osa, head mängu, näitleja ja lawastaja tööd, ja kõike seda elustada konkreetsete näidetega — sellisele arwustajale oleme alati tänulikud.

Reporteri ringvaade

Iga ausa kuningriiklase süda elab ärewas ootuses, milliseid tulemusi annawad monarhia wiimased eksperimendid wahwa rüütli Don Kihoti romantilisel kodumaal. Millegi pärast ei saanud see härjawõitluste maa kuidagi rahulist werd soontesse, kuigi kõik kolonelid ja unterwitsid juba diktaatori ohwrimeelse ameti rahwa rahustamiseks ära olid kannatanud. Ehkki sooritati mõned mahalaskmised ja muidki eeskujulikke näiteid kindlast korrast, ei oska sealne publik nähtawasti oma heakäkäiku küllalt hinnata, waid mõõdab ja märatseb otsekui tunnikawa järele. Rahwa meeleolu kainestamiseks sõitis siis kuningas ihukaitsewäe saatel korra Madriidi tänawal ringi, rahwale selgeks tehes, et ta oma tulewiku pärast sugugi muret tunda ei pruugi, kuna kuningas weel täie terwise juures liigub ja uute diktaatorite määramisdekreedile allkirju suudab anda. Ning siis selgus, et terwe Hispaania rahwas kui üks mees on waimustatud kuningriiklane, weel enamgi, — on palju suurem kuningriiklane kui kuningas ise.

Ent rahutused kestsid edasi. Ja siis ei jäänud diktaatoritel muud nõu üle, kui kogukondliste walimiste kaudu selgusele jõuda, milline hammas sel kummaweresel torredoril walutab. Ja nüüd on siis seesugune uskmatu nähtus ilmsiks tulnud, et see toreador ilma sellise naudinguta elada tahab, mida mõõgaterast sõlm kurgu all pakub. Ja nagu kuulujutud kõnelewad, olla Alfonsol juba reisikohwergi korda seatud, et olla walmis uudismaade otsimiseks, kus diktatuuri armastusväärsust rohkem hinnatakse. Olgu tal rohkem õnne, kui ta kuulsal kaasmaalasel, „kurwakujuga rüütlil“.

Ka meie kirjanduslikul Parnassil on natuke rahutusi. Kuid siin on Don Kihottidest ka kogukondlike walimiste põhimõttel raske lahti saada.

Bernhard Linde jäi seekord weel ikka ametliku kirjaniku seisusesse edasi, kuigi matemaatilise täpsusega. Ainult ühe kolmandiku häälega ripub ta Parnassi kõrgel platwormil ning on tarwis ainult üht õige nõrka häält — ühte piuksu, — et Kirjanikkude Liidust ühte päris kestmist häält likwideerida. Ent sellist piuksu on raske teha. Ka õige nooredki noorurid — nii alla kuuekümne aasta, on sellised mürtsutajad ja pergel-pärgel kärtsutajad, et ühte kolmandikku häält kuidagi ei saa. Nii et tuleb lihtsalt see asi ühe uurimiskomisjoni kätte anda, kellel peale kirjanduslikkude kalduwuste ka detektiiwi werd soontes. Ja kui too komisjon oma kriminaalse ülesande eeskujulikult korda seab, siis wõib ta oma ande ka lihtsurelikkude teenistusse rakendada. Nii wiiwad kirjanikud endid rahwale ja elule lähemale. Temal on Poolas sõber Kaden-Bandrowski ja kui juba kellelgi selline sõber on, siis wõib ta kirjutada mis tahab.

Lattikuga on asi kergem. Tema kui pastor, seega jumalakartlik inimene, tunnistab ehk ise omad patud üles. Selles lootuses otsustas siis ka Kirjanikkude Liit Lattikuga kirjawahetusse astuda, et olgu nii mõistlik härra ja koondagu end ise ära.

Igatahes wõib põnewusega ootama jääda meie kirjanduslikku elu arenemist.

Euroopa iluduste postkaardid

müügil „Postimehe“ raamatukpl. Tartus, Suurturg 16.

Tartu teated.

L.-E. põllumeeste päewa kutsed laiali saadetud.

19. aprillil Tartus kokkuastuwa Lõuna-Eesti põllumeeste päewa eeltöö on lõpule wiidud. Päewa korraldaja — E. Põllumeeste Selts Tartus, on kutsed laiali saatnud kõigile Tartu-, Wõru-, Walga- ja Petserimaa omawalitsustele; kõikidele nimetatud maakondades asuwatele ühistegelistele ettewõtetele; põllumeeste seltsidele, Tartu põllum. seltsi liikmetele, ülikooli põllumajanduse ja metsaosak. õppejõududele. Informatsiooni otstarbel on kutsed saadetud ka kõigile põllumajand. ja metsatead. üliõpilastele.

Seltsi kätte on jõudnud ka suur osa referentide põhilauseid, mis wastawas komisjonis redigeeritakse ning ühtlustatakse.

Kui selleks ajaks teed wäga wiletsaks ei lähe, on oodata suurel arwul osawõtjaid kõikidest maakondadest. 1

Wale wiiekroonisega tüsfati maameest.

Teisipäewa warahommikul anti Aru walla talumehele Jaan Malkowile Wõru maanteel kaubamüügi juures wale 5-kroonine raha. Keegi noormees tuli talle linna lähedal teel wastu ja soowis kaupa osta. Warsti sobiski wõõral kaup maamehega ja ostetud munade ja wõi eest maksis ta wiiekroonise rahaga, mille peale maamees 1,50 kr. tagasi andis. Linna jõudes peatus ta tiitre pool, kus lambi walgel saadud raha järele waadates selgus, et see oli jämedalt järele tehtud maksutäht, mida walges juba esimese pilguga wõib ära tunda. Maamees oli selle aga wastu wõtnud widewikus.

Raha on kopeeritud õige raha järele ja siis wesiwärwidega üle tõmmatud, kuid õige jämedalt.

Riia Wene teatri külaskäigu etendused.

Riia wene teater, kes praegu annab juba mõnda aega etendusi Tallinnas, esineb Tartus tulewal reedel ja laupäewal. Reedel tuleb ettekandele A. Tshehhowi draama „Kolm õde“ ja laupäewal J. Mjasnitski näidend „Wanamehe armastus“. Kaaslegewad W. Astarowa, A. Astarow, N. Barabanow, J. Bulatow, E. Bunrjhuk, M. Wedrinskaja, A. Wõrubowa, O. Lewitskaja, A. Tshaadajewa, J. Jurowski, J. Jakowlew j.t. Etendused on sakja teatris, algus kell 8 õht.

Soome laulude kontsert tulemas.

Soome laulude kontserdi korraldab 24. aprillil „Wanemuises“ Tartu Meeslaulu Selts. Sel puhul kawa on koostatud soome tähtsamata heliloojate töödest. Üle 80-liikmeline meeskoor wiimistleb kawa juba pikemat aega, et koduinna lauluarmastajatele wäärikat läbilõiget pakkuda wennasrahwa meeskoori repertuaarist.

Solistina esineb Tallinna „Estonia“ teatri ooperilaulja Karl Ots.

Ekspressidega hädas.

Kaubamaja omanik B. Gens ja pojad on esitanud linnawalitsusele palwe, et ekspressiide asukoht tema kaupluse ukse ja aknde juurest teisele wiidaks. Kuigi seal ette on nähtud 4. ekspressi koht, on neid tegelikult rohkem ja nende juure kogunewat ka majahoidjad ja teised inimesed ajama, millega segatawat kauplusekäijaid. Üneks kohaks arwatakse künnis olewat Poe tänawa osa wastu autode seisukohta.

Tammelinnas teeb pori liiga.

Kewadine soe päike sulatab hoogsalt lume, sünnitades rohkesti wett ja pori, mille all kannatab praegu Tammelinn. Lume sulades ja wihma puhul suureneb häda weelgi, mis läbipääsmise wõimatuks teeb, sest enamik tänawaid on sillutamata. Mõlemal pool tänawaid on mitmes kohas kraawikesed kaewatud wee ärawoolu tarwis. Kraawid on aga lund täis ja ummistunud ning lumeweel on ärawool wõimatu. Porist ja weest wõiks kerge waewaga ja kuludeta üle saada, kui iga peremees oma krundi kohalt kraawikese lahti ajaks ja liigwee ärawoolu wõimaldaks, siis muutusid tänawad peagi kuiwaks. Könnisteedele wõiks mõni lauaotsake wõi paras puunott maha panna ja läbipääsmine oleks hea. Mõni on sellega alguit teinud, aga järeltegijaid ei ole senini märgata. Olgu see teistele eeskujuks ja wirgutagu järeltegemisele ja weel wõimalikult kohe, siis oleks porist läbipääs kõigile wõimaldatud.

Ettewõtjad parandasid rätsepatööliste poolt esitatud tariife.

Rätsepatöö ettewõtjate ametharu juhatuse koosolekul esmaspäewa õhtul oli arutusel tööliste poolt esitatud tööhindade tariifid. Juhatus muutis osaliselt tariife. Teisipäewa õhtul pidi olema läbirääkimine töölistega. Kuid sellelt koosolekult lõplikku otsust weel ei oodatud.

Linn müüb Sadukülas kohti.

Linnawalitsuse poolt on määratud enampakkumisele Sadukülas wesiweski ühes hoonete ja maaga; Sadukülas Poe koht ühes hoonete, aia ja maaga; Puurmanni wallas talu ilma hooneteta; samuti Metsamõisast talu ühes hoonetega. Pakkumised tulewad esitada 1. maiks linnawalitsusele.

Ulila turbatööstele krunte.

Rida Ulila turbatööliste on esinenud linnawalitsuse ees palwega, anda nendele töölisloniis krunte kasutamiseks. Linnawalitsus on põhimõtteliselt nõus, kuid ei saa palwele enne wastu tulla, kui maa küsimus põllutööministeeriumiga lahendatud on.

Kolm autojuhti eksinud.

Autojuhtidele on tehtud protokolle B nr. 45 juhule tuledeta ja signaalita ümber nurga sõitmise, Oswald Wassilile kiire sõidu ja Eduard Petsonile liikumise takistamise pärast.

Alandati lõbustusmaksu.

Riia Wene traamateatri poolt korraldati Tartus etendusi. Nüüd esitasid korraldajad palwe, et nendel alandataks ehk hoopis ära, jäetaks lõbustusmaks. Linnawalitsus alandas lõbustusmaksu 10 prots. peale.

Noorte kunstiõhtu.

Käesolewal kewadel on Tartu keskkoolide õpilaskondade wanemate koondisel kawatsus korraldada noorte kunsti-õhtut, kus leiaksid aset meie Tartu keskkoolinoorsoo wõimete proowimine ja esiletoomine kunsti alal. Õhtu tahab jatkata endise Tartu E. Koolinoorsoolidu traditsiooni sel alal.

Kõnad, koosolekud ja pidud.

Õpetatud Eesti Seltsi üldkoosolek 15. apr. kl. 8 õht. Aia t. 46.

Akad. Matemaatika Seltsi koosolek on kolmapäewal kl. 5 p.l. ülikooli matemaatika instituudis (Jakobi 2). Kõneleb dr. E. Krahn: „Ehitusloenu ühingute matemaatikat“.

Teater ja muusika.

„Wanemuises“ homme jant „Minu beebi“.

Läheneb kewad, mis õieti peaks juba käes olema. Ka „Wanemuise“ repertuaaris puhuwad kergemad tuuled.

„Minu beebi“ on esimene jant, mis üle hulga aja tuleb „Wanemuises“ ettekandele. Erilise wärskusega on waatajate naerunäwide kõditamiseks ametisse astunud prd Teetsoff ja Suworowa, kes wahepeal puhanud. Härradest on tegewad peaosades hrad Põder ja Waino. Muide on ametis weel prd Libene, Tubin, prl. Oleinik, hrad Piller, Kurg, Nau. Peale nende weel kaks pisiolewust, kes weel kõnelda ei oskagi. Naer lõpmatuseni — nagu õeldakse kinokuulutustes.

Üli- ja kooliõpilaste piletid maksiwad.

Meeslaulu Seltsi harjutus kolmapäewal, 15. aprillil kell 9 õht. Karskusliidu ruumes.

Akad. meeskoori lauluharjutus on kolmap. täpsalt kell ½7 õht. üliõpilasmajas.

Prof. Michail Erdenko kontsert.

M. Erdenkot tunneb meie muusikaline publik ta endisest esinemisest juba nii hästi, et iga soowitus ta tänasele kontserdile oleks ülearune. Klaveril tuntud pianist Dina Golcer. Algus kl. 8 õhtul.

Reedel, 17. apr. ungari wiiulikunstniku M. r. B. Feheri ja klaverikunstniku L. Nowaki kontsert. Pääsetähed eelmüügil.

„Wanemuise“ talitus.

Kõrgkiikuud teated.

Peetri kirik. Kolmapäewal kell 8 õht. ewangelisatsiooni jumalateenistus Berliini linnamissioni inspektor õp. E. Schnepel, praost G. Rutopõld, õp. J. Treumann.

Sport.

Politsei koroona-wõistlused.

Esmaspäewal lõppesid Tartu politsei spordiringi poolt korraldatud koroona-wõistlused, mis olid korraldatud nii nais- kui ka meesametnikkudele. Osawõtjaid oli 41. Wõistluste üldjuhiks oli komissar Sarap. Esimeseks tuli asjaajaja Loor 1. pol. jsk., järgnesid konst. Puhu 3. jsk., politiilise politsei ameinikud Oja ja Wolker, pol. politsei assistent Kabin ja kordnik Uuus 1. jsk. Naisametnikkudest tuli esimeseks prl. Mäe prefektuurist, teiseks prl. Teder politsei 3. jsk.

Londoni börsiteated.

13. aprillil s. a. (Trj.)

£=Pariisis 124.22½, New Yorgis 4.85 13/16, Brüsselis 34.95, Genfis 25.22½, Amsterdamis 12.10¼, Milaanos 92.81½, Berliinis 20.40½, Stokholmis 18.155, Kopenhaagenis 18.16½, Oslos 18.16½, Wiinis 34.56½, Praagas 164⅛, Helsingis 193⅛, Madriidis 46.65, Lissabons 108.25, Ateenas 375, Bukarestis 817, Rio de Janeiros 8 9/16, Buenos Airesis 38 11/16, Montevideos 33½, Bombays 1 šh. 5½ p., Shanghais 1 šh. 3⅛ p., Hongkongis 11¾ p., Yokohamas 2 šh. 0 13/32 p., hõbe 12 15/16.

Riik hädas Aegwiidu saewesklga.

Juba pikemat aega lõdunewad ja häwinewad Lehtse lähedal endise suurema turbatööstuse hooned, ilma et neile kasutajat oleks suudetud leida. Samasugune saatus ähwardab nüüd ka endise Aegwiidu riikliku metsatööstuse hooneid ja osa tööstuse sisseseadet. Kuna riik omale Tallinnas uue metsatööstuse asutas, siis jäid maha kohapeale hooned ja osa masinatest. Kogu kohale jäänud warandus määrati oksjonile alghinnaga 16.000 krooni. Et aga esimesele oksjonile ühtegi ostjat ei ilmunud, siis alandati teise oksjoni jaoks alghinda 13.495 kr. peale. Kuid tagajärg — jällegi mitte ühtegi ostjat.

Lõppotsuse selles asjas teeb riigimetsatööstuse nõukogu.

Kas era wõi awalik keskkool?

Anname alljärgnewale ruumi waidluse korras. Toimet.

Waadeldes nüüd Tartu keskkoolide koondamiskawa, näeme, et see jätab täiesti puutumata eraleskkoolid. Õeldu on seda enam filmatorkaw, et keskkoolide reguleerimise määruse järele, nagu sellest juba mitmel pool kirjutatud, peaks koondamine algama eksijoones eraleskkoolidega. Paistab, et wiimase reguleerimise määruse loojad on arwestanud elu tõelikkusega. Tuleb ju eraskoolel, wõrreldes awalikkude koolega, alati suurenate majandusliikkude raskustega wõidelda, ja kuna majandus ka koolielus tähtsamaid tegureid on, ei jäta see mõju awaldamata kogu õppe- ja kasuwatustööle. Nii mõnigi eragümnaasium on suunitud õpilaste walikust, nende kooli wastuwõtmisel, loobuma kooli eelarwe nõudel — maksab ju iga õpilane koolile aastas 4—5000 senti. Sama ei jäta mõju awaldamata ka õpilaste klassist klassi ülewiimisel.

„Kra kohuta õpilast tõsiste nõudmistega ja korra rõhutamisega, sest ta wõib koolist lahkuda ja sellega kassa huwe riiwata“ on printsiip, mis tuleb juurteni wälja kiskuda meie koolielust, kui tahame tõsiselt õnelda koolitaseme tõstmisest. Wastupidisel juhul aga on andewaeste ja laiskade õpilaste arwu kasw ja ühenduses sellega kooli taseme langus paratamatu. Ka õpetaja ei suuda siin oma algatusel palju ära teha, kuna ta peab kas waikima wõi kõigega rahul olema, et mitte riskeerida koha kaotamisega.

Peale muu ei kuulu eragümnaasiumides õpetajate komplekteerimine kooliwalitsuse kompetentsi, näikimata kooli eelarwest. Eragümnaasiumid on iseseiswad oma eelarwe koostamisel ja summade kasutamisel. Nad ei tarwitse aru anda ei kooliwalitsusele ega linnawalitsusele, olgugi et nad toetust saawad linnalt ja õpetajate palgad maksab riik. Mis tähendab aga õpetajate walimine ja eelarwe kooli elus, see peaks arusaadaw olema igale kodanikule, kes asja wõtab objektiiwselt. Kui nüüd eragümnaasiumide wastu on kujunenud mõnewõrdne opositsioon, siis küll tingitult eelmainitud põhjustest.

Ühenduses eragümnaasiumide küsimusega on wiimastel päewadel sõna wõetud ühe Tartu poeglaste eragümnaasiumi seisundi selgitamiseks. Seejuures selgitatakse, et mainitud eragümnaasium on üldise lugupidamise ja tunnustuse osaliseks saanud. Esikohta märkiwaid ja silmapaistwaid häid hinnanguid on saawutanud ka mõned Tartu awalikud keskkoolid.

Igal juhul aga ei tohiks meie keskkoolikõsimuse otsustamisel mõjule pääseda kõrwalistest asjaoludest mõjutatud seisukohad. Tartu keskkooli wõrgu reguleerimise küsimus tuleb otsustada puht objektiiwseil kaalutlusil, mille aluseks wõetagu wastawate koolide töötulemused. Ainult sellelt seisukohalt lähtudes suudame meie kooli taseme tõstmisele kaasa aidata.

S.

Raadio ringhäälingu kawa:

Reedel, 17. aprillil.

Tartu. 14.45 grammofonimuusikat. 15.30 ülekanne Tallinnast. 19 teateid ja grammofonimuusikat. 19.20 ülekanne Tallinnast. 20 dr. G. Rooks: Mürgituisest winguga ja selle wastu wõitlemisest (ülek. E. Tertwishoiu Muuseumist). 20.30 ilmateade. 20.35 ülekanne Tallinnast.

Tallinna. 15.30 päewaudiseid. 15.45 ajanäitaja õiendus. Kuni 16.30 grammofonimuusikat. 19 teateid ja grammofonimuusikat. 19.20 päewaudiseid. 19.30 pool tundi kammermuusikat. 20 dr. G. Rooks: Mürgituisest winguga ja selle wastu wõitlemisest (ülek. E. T. M.) 20.30 ilmateade. Tartust. 20.35 kontsert. Juh. A. Krull.

Berliin. 15 grammof. 17,30 ajawiite muus. 20 kontsert. 21 koomil. ooper. 23,50 muus.

Wiin. 16,25 kontsert. 21 ooperimuus. 23,15 kontsert.

Budapest. 10,15 kontsert. 13,05 kontsert. 18,30 kontsert. 20 kontsert. 21,30 orelikontsert.

Kallundborg ja Kopenhaagen. 16,30 kontsert. 21 kontsert.

Helsingi ja Lahti. 12 kontsert. 18.30 kontsert. 20 ork. kontsert. 21 lauluõoto.

Leningrad. 15 grammof. 17,30 kontsert. 19 ülekanne teatrist.

London. 22 kammermuus. 23,15 sõjawäe ork. kontsert.

Stokholm ja Motala. 18 muus. 22,45—24 ajawiite muus.

Raadio Pariis. 23,30 kontsert.

Praaga. 21 kontsert.

Riia. 16,30 sõjawäe ork. 23—24 kontsert.

Warssaw. 18,45 kergesisul. muus. 21,15 sümf. kontsert.

Laupäewal, 18. aprillil.

Tartu. 14.45 grammofonimuusikat. 15.30 ülekanne Tallinnast. 18 teateid ja grammofonimuus. 18.20 ülekanne Tallinnast. 19 prof. M. J. Eisen: Kuidas sai maa-rahwast eesti rahwas ja maa-keelest eesti keel. 20 ilmateade. 20.05 ülekanne Tallinnast. 21.30 wana tantsumuusikat. 21.50 järgnewa nädala seatekawa. 22 moodsat tantsumuusikat.

Tallinna. 15.30 päewaudiseid. 15.45 ajanäitaja õiendus. Kuni 16.30 grammofonimuus. 18 teateid ja grammofonimuus. 18.20 päewaud. 18.30 lastemuud. 19 prof. M. J. Eisen: Kuidas sai maa-rahwast eesti rahwas ja maa-keelest eesti keel (ülek. Tartust). 20 ilmateade Tartust. 20.05 kontsert. Juh. A. Krull. Wahepeal esinewad solistidena Tenno Wironi (tenor) ja Karl Kukk (klarnett). 21.30 wana tantsumuusikat. 21.50 järgnewa nädala seatekawa. 22 moodsat tantsumuusikat.

Berliin. 15 grammof. 17,30 ajawiite muus. 19,15 laule. 20,05 waltserimuus.

Wiin. 13 kontsert. 18 kontsert.

Budapest. 10,15 kontsert. 13,05 muusikaskontsert. 19 ork. kontsert. 22 koomil. ooper.

Kallundborg ja Kopenhaagen. 13 keelpill. ork. 16,30 kontsert. 22 laule. 22,30 ork. kontsert.

Helsingi ja Lahti. 12 kontsert. 18 eesti keel. 19,15 kuuldemäng. 19,55 wiiul. 20,35 koorikontsert.

Leningrad. 15 grammof. 16.30 kontsert. 17.30 kontsert. 20,10 ork. kontsert.

London. 20,45 kontsert. 21,45 kuuldemäng. 23,10 sõjawäe ork. kontsert.

Stokholm ja Motala. 17 muus.

Praaga. 20,05 balalaika kontsert. 21,35 ooperilaule. 22 puhkpill. muus.

Riia. 21,25 ooper.

Kohati sademeid.

Kolmapäewal merel paiguti keskmisest kõwani, maal keskmise kiirusega põhja- ja loodetuuli, suuremalt jaolt pilwes, kohati sademeid, temperatuur suurema muutuseta.

Ülewaade teistpäewal, 14. aprillil.

Jäämere madalrõhkkond püüab endiselt Norra looderannikul ja täitub. Lõuna-Skandinaawia ääremiinimum liikunud Läänemere lõunaosse, kust ta suundub üle Läti ja Eesti Lääne-Wenesse. Selle tõttu sajab Rootsis ja Lätis lund, Saksas ja Daanis wihma ning puhuwad Läänemere lõunaosas 5—7-pallilised loodetuuled. Kõrgerõhkkonnad aiuwad Kirde-Wenes, Lääne-Euroopas ja Kagu-Wenes. Temperatuur Põhja- ja Ida-Wenes tõusnud, Kesk-Euroopas wähe langenud. Eestis oli hommikul paiguti 0—1 kraad külma, paiguti kuni 1 kraad sooja.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Tänuavaldus.

Südamlikku tänu avaldame kõigile sugulastele, sõpradele ja tuttavatele, iseäranis Tartu ülikooli sekretärile, ametkonnale ja ülikooli teenijate ühingule, kes minu unustamata abikaasa ja meie isa AUGUST KAAR'a tema viimsel teekonnal saatsid ja tema muldasängitamisest nii soojalt osa võtsid. Omaksed.

LABANI KOOLILISE
RUTMILISE LIIKUMISE
KURSUS
täiskasvanuile ja lastele (mõlemast soost).
EDIT OLTORP'i juhatusel.
Vastuvõtt iga päev alates 15. aprillist s. a. kl. 6—7.
Ülikooli võimlas.

Põltsamaa Piimaühing vajab kutselist
piimakoja juhatajat-meierit
Kirjalikud sooviavaldused ühes eluloo kirjeldusega esitada 1. maiks s. a. ühingu juhatusele neil, kes on töötanud meierina iseseisvalt pikemat aega.
Juhatus.

Talukoht
«Mere» iseäralikul juhusel rendile anda Tartumaal, Saare vallas. Talu suurus 46 dessatiini. Kaupa tehakse 14.—17. aprillini Tartus, Narva tän. 31, krt. 2, igal ajal. Peale selle koha peal, Saare vallas.
Omanik K. Sirel.

EESTI TURISTIDE ÜHING
ühes Rahvusvah. Magamisvagunite seltsiga
(Wagons-Lits II Cook) korraldavad õppereisi
PARIISI
Prantsuse koloniaalnäitusele, 7-päevase peatusega Pariisis ja 2-päevase peatusega Berliinis. Väljasõit Tallinnast 15. juunil. Lähemaid teateid saab Eesti Turistide Ühingust Tallinnas, Viru t. 26 ja Rahvusvahelisest Magamisvagunite Seltsist, Mundi tän.
Eesti Turistide Ühing korrald. järgm. õppereisid:
Varssavi, Budapesti, Viini, Praaga
peatusega 1 päev Varssavis, 4 päeva Budapestis, 3 p. Viinis ja 2 päeva Praagas. — Väljasõit Tallinnast 14. juunil, tagasi 30. juunil.
HELSINGI
aurik «Dagmar» suviste pühadeks.
Väljasõit Tallinnast pühadelaupäeval kell 17, tagasisõit Helsingist kolmanda püha õhtul.
Lähemaid teateid saab Eesti Turistide Ühingust Tallinnas, Viru tän. nr. 26, telefon 17-19.

Auto, traktori ja mootorratta
silindrite puurimist ja šleifimist,
mootori kolbesid alumiiniumist ja malmist kui ka nende masinate kõiki parandustöid teeb kvaliteet-tööna moodsa sisseseade abil
K. Jauram.
Töökoda asub ajutiselt
Puiestee tän. nr. 41—1, Tartus.

A-ł. «Laine»
algab Tartu ja allpool Emajõe sadamate vahel ühenduse pidamist neljap. 16. aprillil niikaugele kui jääolud lubavad.
A. KOOK, telef. 149.

RUD. CHRIST. GRIBEL
Stettin.
Finska Angfartygs Aktiebolaget
Helsingfors.
Korrapärane reisijate ühendus jääkindlate reisijate kiiraurikutega
„Nordland“
Kapt. V. NEUMANN.
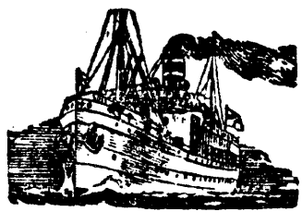
„Ilmatar“
Kapten B. FORBOM.
„Ariadne“
Kapt. H. RÖNNGREN.
Tallinnast — Stettini.
Aurik «Nordland» laup. 2. mail kl. 15.00
„ „ keskn. 13. mail kl. 15.00
jne. igal kesknädalal kl. 15.00.
Aurik «Ariadne» laup. 25. apr. kl. 15.00
„ „ laup. 9. mail kl. 20.30
jne. igal laupäeval kl. 20.30.
Tallinnast — Helsingi.
Aurik «Nordland» esmasp. 27. apr. kl. 12.00
„ „ „ 11. mail kl. 12.00
„ „ „ 18. mail kl. 12.00
jne. igal esmaspäeval kl. 12.00.
Aurik «Ilmatar» esmasp. 20. apr. kl. 10.00
„ «Ariadne» „ 4. mail kl. 10.00
„ „ reedel 15. mail kl. 10.00
jne. igal reedel kl. 10.00.
Lähemaid teateid, kohtade ettetellimisi ja sõidukaartide müük Tallinna esindajate läbi
Aurik «Nordland'i» jaoks.
N. Christiansen & Co — Lai t. 34, tel. (2) 16-66 ja (2) 21-66. Tel. aadr. «Fach»
Aurik «Ilmatar'i» ja «Ariadne» jaoks.
Carl F. Gahlnbäck — Vana-Viru t. 11, tel. (200) 81 ja (20) 704. Tel. a. «Gahlnbäck»
Muudatused võimalikud.

TEADAANNE.
Mina oma alatul viisil ärajooksnud naise
Hilda Sarve
(sünd. Ingver) võlgade ja tegude eest ei vastuta.
ALEKSANDER SARV.

Elegantseid ja odavaid
kübaraid
mis vastavad hooaja maitsele, saab ainult
H. Hallap'i
ärist Tartus, Aleksandri tän. nr. 8.
Palun vaadata ja otsustada.

Lugege „Terwist“

Müümised
Odavasti müüa: punasest puust raamatukapp, kummut, riidekapp, laud, toolid, õmblusmasinad ja palju muud. Aia t. 8, ostu ja müügi äri.
Müüa
kirjutuslaud
ja muud toakraami, pilte ja õlimaale, raamatuid ja muid asju.
Narva tän. 107, II kord.

Värsket hobuse
sõnnikut
müüa. Karlova tän 84.
Müüa Golumbia
kohwer-grammofon
ja meesterahva kevadpalitu ja ülikond, pikemale kasvule. Näha kl. 12—6, Emajõe t. 6—4.
Müüa pruugitud
riidekapp.
Linda tänav nr. 10, tulla peale kella 4.
Müüa suurem partii noori munejaid
kanu
ja emahaned. Järelküsida Mäe tän. 3—1, kella 12—2.
Müüa häid söögi
kartuleid
ja hapu kurkaid, seal samas on müüa hea (B) kornet ühes orkestri nootidega ja detsimaal kaal. Tähe tn. nr. 145, poes.
Vesiveski
kohe müüa, head hooned, 2 pr. kividega, töökorras, raudteest 4 klm. Väljamaks 3000 kr. Teat. Tartus Holmi t. 26, restor. Londilt. Isiklikult 16—19 s.k.p. sealsamas.
Müüa
lapsewanter.
Väike Tähe 6—2, kella 5—6 p.l.
Alatskivi õlleladu
soovitab parimat Eesti õlut, mõdu ja limonadi koju kättesaatmisega vabriku hinnaga. Tellimised Alatskivi telef. 6¹
L. j. Rebinits.

✝

Johanna Heimberg

Sünd. **SCHNEEBERG.**

Sünd. 5. dets. 1863. Surn. 14. aprillil 1931.

KARL HEIMBERG JA PEREKOND.

«Vanemuise» teater
Neljapäeval, 16. aprillil kl. 8 ö.
Esietendus.

Minu beebi.

M. Hennequini jant 3 vaat.
Lavastaja: E. TÜRK.
Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Loodusuurijate Seltsi koosolek

neljapäeval, 16. apr. kell 20, Aia tän. 46.
Prof. dr. H. Richter: Kaks bioloogil. põhiseadust: elava massi funktsioon- ja struktuurprintsiip — nende mõjutises inimhäälekõlas ning keeles.
Üliõpil. K. Tannenthal: Karakteerseid näiteid eesti- ja teistest keeltest rakendatud prof. dr. H. Richteri bioloogilistele põhiseadustele.
Prof. dr. J. Piiper: Akantoodide kolju vistseraalskeletist. — Jooksvaid asju.
Sooviavaldused toetuse saamiseks suvisteks uurimistöödeks palut. esitada 21. apr.

VANEMUINE.
Kolmapäeval, 15. aprillil kell 8 õhtul
Kuulsa viiulikunstnik-virtuoos

prof. Michail Erdenko

ainus kontsert
tuntud pianisti
Dina Golcer'i
kaastegevusel.
Erdenko mängib kallihinnalisel viiulil, mis on Itaalia meistri Gvarnero töö.
Kavas: Mendelssohn, Grieg, Liszt, Paganini, Erdenko, Dvorak-Kreisler jne.
Pääsetähed eelmüügil teatri kassas kella 11—1 e. l. ja 5—7 õhtul ning K-M. «Teater ja Muusika», Rüütli t. 8.

VENE TEATER — Saksa teatri ruumes.
Kaks võõrusetendust Riia Vene Draamateatrilt.
Reedel, 17. aprillil s. a. kell 8 õhtul.
ТРИ СЕСТРЫ
A. Tshehovi draama 4 vaatuses.
Laupäeval, 18. aprillil s. a. kell 8 õhtul
СТАРЧЕСКАЯ ЛЮБОВЬ
J. Mjasnitski näidend 4 vaatuses 5 pildis.
Tegelased: **V. N. Astarova, A. S. Astarov, N. S. Barabanov, J. F. Bulatov, E. O. Buntshuk, M. A. Vedrinskaja, A. A. Võrubov, E. A. Dolin, M. A. Saharova, M. A. Kröshanovskaja, O. A. Levitskaja, E. P. Obolenskaja, K. K. Tokarshevitsh, A. P. Tshaadajeva, V. A. Schahovskoi, J. Jurovski, L. M. Jaroschevitsh, Juri Jakovlev.**
Piletite eelmüük muusikaäris «Teater ja Muusika», Rüütli tn. nr. 8, peale selle etenduste päevadel teatri kassas kella 7 ö.
Vene Haridusseltside Liit.

VANEMUINE.
Reedel, 17. aprillil 1931. a. **Ungari viiulikunstniku**

M. v. B. FEHER'i

ja **klaverikunstniku**

L. NOVAKI

ainus kontsert.
Eeskavas: Beethoveni, Tartini, Halvorseni, Schuberti, A. Lemba, Vieniavski, Hubay j. t. helitööd.
Algus kell 8 õhtul. Pääsetähed 50—200 sendini teatri kassas.

Tallinna evang. luth. usu Pauluse kogudus
vajab

õpetajat

Üles anda nõukogu esimehele hra M. Reinthalile S. Tartu mnt. nr. 48 — Tallinnas.

Kuivi, jämedaid, meetripikkuseid

põletispinde

müüa Riia raudteesilla turbakuuri juures.

Korteripakkumised

Välja üürida

korter

tuba ja köök. Küsida Aia tn. nr. 55, korter 2.

Ühetoaline

korter

ära anda, soovi korral hobuse ruumiga. Puiestee t. 79, poes.

Möbl. tuba

elektrivalgustusega ja erasissekäiguga ära anda Soola 7.

Ruumid

sündsad käsitöölisele, käidavas rahvarikkas kohas välja üürida 1. maist. Kaupa tehakse 19. aprillil kell 11 h. Maaritsa kiriku juures, Kambja kaudu.

Korter.

2 tuba, köök, eestuba, elekter üürile anda ühes suure juurevilja aiaga ehk ilma. Väike Kaar 16. 6

Pansioon Elwas

(talvel ja suvel) moodsa ehitusega villas rendile anda. Teat. prof. Aleksejev, Tartu, Kastani tn. 32.

Foto äri

maal alevis headel tingimustel üürile anda. Lähem. teat. saab Tähe tän. nr. 70, foto E. Kangro.

Korteriotsimised

Lasteta haritud abielupaar otsib 2—3 toalist köögi ja elektrivalgustusega

korterit.

Teat. s. l. t. «uus korter» all.

Korterit

4 päikesepaistelise toaga ja soovitav verandaga vajab kohe või sügiseks alaline üürnik (lasteta abielupaar). Pakkumised Antikvariaat «Baltika» Küütri tän. 2.

Kivide ja maa-

vedu

ära anda, umbes 10 kantsülda. Sealsamas **ostetakse laudu, palke, latte ja** tarvitatud **telliskiva.** Tähtvere tän. 22, krt. 12.

---

700 ruutmeetrit
puust vaheseinte ja põranda tööd
ära anda. A/S. G. ja H. Lellep, Kalmistu tn. 21/23.

Kraede, maniskite, manschetide ja triiksärkide valmistaja vajab kahte korralikku ja virka 16—17 a. vanaduses tütarlast

õpilast,

kes välja õppinult palga peal edasi töötama soovivad jääda. Läbirääkima tulla Jakobi tän. nr. 30, korter 8.

Tööpakkumised

Otsitakse preilit,

kes **õpetaks** korralikult koronat. Teat. slt. «101».

Töötundjat **kingsepa**

õpipoissi

on tarvis puukontsa töö peale. Raekoja tän. 90—3.

Vajatakse tugeva kehaehitusega 17—18 aastast

õpipoissi

graniidi töö peale. Puiestee tän. nr. 20.

Tarvis lastearmastajat vanemat

naisterahwast,

kes ka keeta oskab. Riia maantee 2, krt. 3.

Seppa

kes ka traktoriga töötanud, vajatakse mõisa peale. Tunnistused tarvilikud. Järele küsida Tartus, Tiigi t. 19—1.

A-S. „ROTERMANN'i TEHASED"

juhatus teatab seltsi aktsionääridele, et 12. mail s. a. kell 5 p. l. Tallinnas, seltsi ruumides, Jaama tänaval nr. 1 peetakse

korraline aktsionääride peakoosolek

PÄEVAKORD:

1) 1930. a. aruande läbivaatamine ja kinnitamine.
2) 1931. a. eelarve.
3) Valimised.
4) Kinnisvara omandamine.
5) Jooksvad asjad.

Peakoosolekust osa võtta soovijaid palutakse oma aktsiald või tunnistusi kuni 5. maini seltsi juhatusele ette panna.

JUHATUS.

Ainult 3 päeva

saate kasutada odavat juhust, sest ruumi puudusel on lastud müügile:

Naisterahva kevad-suve mantlid	Kr. 18, 20 jne.
Mantlisiid	mtr. 3.75, küün. 2.00
Jaapani siid	mtr. 2.25, küün. 1.20
Willane kleidiriie, mis maksis 210 s. küünar, nüüd	—.90

Suur partii suve musliine, markisette ja kõiki seltsi riidekaupa.

Iseäranis suure hinnaalandusega müüakse **valmisriideid: naister. mantleid, meester. palituid, ülikondi.**
Tellimiste vastuvõtmine naiste ja meeste riiete peale.

Rutake! Rutake! Rutake!

Karl Abeli riide- ja valmisriiete kaupl.

Tartus, Kaubahoov nr. 8.

Kingsepa

töötegijat

on tarvis. Elvas, Kesk tn. 6.

Tööotsimised

Talutöös täiesti vilunud korralik

poiss ja tüdruk

soovivad maale tallu kohta. Võib olla eestegijaks. Kaubelda Vabaduse tän. 51.

Karske poissmees

aednik

soovib kohta maale või linna. Tunnen ka mesilaste pidamist. On tunn. teooriast ja praktikast. Teat. slt. kuni 18. skp. „Dendroloog" all.

Tütarlaps soovib maale

karjaseks

vähema karja peale Tulla 16.—17. apr. kella 9—12, e, l. Uus tn. 33—8.

Vene keelt rääkija

saksa daam

otsib ennelõunast tegevust laste juure, majapidamises ehk järelaitamise tunde peale lõunat. Kohaotsimise büroo, Lossi tän., 2. trepp, kl. 11—12.

Härrad ja daamid

juutsurid!

Korralik neiu soovib Tele juurde **õpilase kohta** edasiõppimiseks. Kirjad slt. sõna «Kohata» all kuni 21. apr.

Noor tütarlaps

soovib mingisugust teenistust ettekandjaks, laste juure ehk perenaise abiks. Teatada slt. kuni 16. skp. «Tütarlaps» all.

Viisakas tütarlaps soovib linna lähedale maale suurema

karja

peale karjaseks. Aadress: Võru tn. 36—5.

Noor neiu

soovib iseseisvat perenaise kohta maale ehk üksiku juure. Võib ka väiksemasse perekonda. On oma alal vilunud. Nõus ka ärasõiduks. Küsida Narva tän. 70, majahoidjalt

---

Soovin

maale karja

Lao tän. 9—1.

Vanem korralik

teenija,

kes kõike majatööd tunneb, soovib kohta. Soovitused olemas. Veski tn. 10—5.

Härrad meierid!

2 a. eelpraktikaga karske noormees vajab kohta meieri abiks ehk koorejaama juhiks. Aadr.: Pikajärve p. ag. Ed. Paloson.

Korralik tüdruk

soovib kohta. Vilunud kõigis talutöis. Võib ka iseseisev olla Põik tn. 13—9, III. korral.

Rendile anda Luke asund.

Haljamäe talu

Kaupa tehakse Vastse-Nõo asunduses, Kõrtsi talus.

Pood

ära anda kõige kraamiga. Lootuse tänav 10.

Ostmised

Soovin osta ehk rentida aurujõulist **koorejaama**

sisseseadet

ehk **aurukatelt** ühes jõumasinaga. Pakkumised saata F. Stellmacher, Vilo postag. Jaaska kirjatalu.

Soovitakse osta keskmises suuruses

talu

mitte kaugel raudteest. Teat. ühes suuruse, hoonete seisu ja müügi tingimuste üle saata «Postimehe» talitus «oma talu»

Vajatakse

lõõtspilli.

Pakkum. ühes hinna ja lähema seletusega saata s.l.t. «pili-

Soovitakse osta

vähemat talu

loodusl. ilusas kohas, vee, metsa, linna või raudteejaama läheduses, heade hoonetega ja viljapuuaiaga. Kirjeldused hinnaga ja maksutingimustega saata Tartu, Aia tn. 17, A. Karlson.

Müümised

Väike

maja

ühes ehituskrundiga müüa. Teat. saab kohapeal. Vabaduse tän. 7.

Kuhi

maaheinu

müüa, Pühajärve v. Looritse talus. Teat. Otepää Turg 5, P. Kulpsoni juurest.

Müüa äri lõpetamise pärast kõiksugu

toloniaalkaupa

ühes kaalude, klaaskappide ja äri tunnistusega. Küsida härra Selmanovitsch'i kaupl. söögi turust, härra Hasenbuschilt.

Tunnid

Inglise, Prantsuse ja Saksa keele

tunde.

Järelaitamine. Kirjal. tööd. Karlova tn. 11—1, kella 3—5.

„Vissi"

auru-piimatalituse ruumid

Kambja vallas, juustuvalmistamise võimalusega, headel tingimustel välja rentida ühes sisseseadega ehk ilma. Postk. 164 ehk Raudtee tän. nr. 3, Tartus. Otsason.

Koht rendile

anda Elistvere v., Linula t., Igavere külas, omaniku haiguse pärast. Põldu 24 vkm., heinamaad 12 vkm., muist karjamaa mets. Teateid kohapealt V. Varblane.

Würtsi- ja piimapood

leivaahjuga käidavas kohas üürile anda. Riia tn. 14—3. Sealsamas on 3-toaline korter köögiga ja veevärgiga üürile anda.

Elumuutmise tõttu kohe edasi anda hea

toiduainete-kauplus

ühes eluruumidega. Kastani nr. 143.

Dr. Oskar Josset.

Hambaarstimise kabinett.
Suuhaigused.
9—1 ja 3—7, pühap. 10—12.
Suurturg nr. 3.

Dr. H. Mõttus

Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kõnet. 5—7, pühap. 9—11.
Naister. 4—5 ärip.
Kokkuleppel ka teisel ajal.
Tartus, Uueturu tän. 4.

Dr. med. G. Kornel

Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.
Uueturu tän. nr. 16.

Dr. E. Dobruškes

Naha- ja suguhaigused
Kella 9—11 ja 5—7.
Naisterahvastele kella 4—5.
Tartus, Rüütli tän. 24.
(Laia tän. nurk) — tel. 11-22

Dr. A. Amon

Naha-, sugu- ja naistehaigused.
Kella 9—11 ja 5—7.
Tartus, Pepleri tän. 2
(vastu Maarja kirikut),
tel. 13-30.

Ämmaproua

A. Willmann

Tartus, Narva (Peterburi) **tän. nr. 17.**

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen.

Tartus, Jaani tän. 15, III kord

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 35

Kosmeetika ja **massaaž**

M. Klein

Kella 11—1 ja 4—6 p. l.
Uueturu 16, k. 2.

Soodsatel tingimustel rendile või pooleterale anda korralik

talu

Aiamaa jaamast 3 klm. Teateid saab Elva Koidu 3.

Terve, ilus tütarlaps on

tasulapsets

anda. Järele küsida Tartu Ülik. Naistekliinik, palat 9.

Kirepi poes

müüb **„Postimehe"** ja **„Maamehe"** üksikuid numbreid ja võtab kuulutusi ja tellimisi vastu

pr. L. Lauri.

Ehamarus

hr. J. Mandeli kauplusest võetakse **„Postimehe"** ja **„Maamehe"** tellimisi vastu ning müüakse üksiknumbreid.

Kadunud

Kadus

käekell (firma Langenfeldt) teel ülikooli kiriku juurest kuni maja nr. 13 Jakobi tänaval. Palutakse ära tuua Zimmermann'i kaupl., Suurturg 4.

Ilmakuulus prohvet
Peep (Astro Hiro)
Saatus, õnn surmani.
Uueturu 25.